

โครงการวิจัย

เรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลาง

โดย

นางบุญสม เล้าพูนพิทยะ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2556

คำนำ

โครงการวิจัย เรื่องการติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลาง ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยประจำปีงบประมาณ 2553 และได้ดำเนินการเก็บข้อมูลมาตั้งแต่ ปี 2554 โดยมีจุดมุ่งหมายส่วนหนึ่งเพื่อหาคำตอบของผลการดำเนินงานให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของ สำนักหอสมุดกลางที่ได้ดำเนินการ มาตั้งแต่ในช่วงปี 2549 เป็นต้นมา ซึ่งบุคลากรของสำนัก หอสมุดกลางได้ดำเนินการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ดังนั้นงานวิจัย เล่มนี้จึงแสดงข้อมูลของผลการดำเนินงานบริการวิชาการที่จัดให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ว่าส่งผลต่อการ ดำเนินงานของห้องสมุดอย่างต่อเนื่องอย่างไร ตลอดจนส่งผลต่อการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำผลข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแนวทางในการดำเนินงานบริการ วิชาการแก่ชุมชนและสังคมที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ ต่อไป

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง คณะทำงานเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จของผลงานวิจัย มา ณ ที่นี้

บุญสม เล้าพูนพิทยะ
ธันวาคม 2556

ชื่อเรื่องงานวิจัย : โครงการวิจัย เรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชน
ในภาคกลาง

ชื่อผู้วิจัย : บุญสม เล้าพูนพิทยะ

ปีที่วิจัย : 2556

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลาง โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลางของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้วิธีการประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการในรูปแบบชิปปี้ (CIPP model) ที่เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการซึ่งห้องสมุดได้ดำเนินการในภาคกลาง จำนวน 3 โรงเรียน (กรุงเทพมหานคร และลพบุรี) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 3 คน อาจารย์ จำนวน 48 คน และนักเรียน จำนวน 338 คน ในโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร และห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้บริหารโรงเรียน แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุดของนักเรียน แบบสัมภาษณ์การให้การสนับสนุนของคุณแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุดของคุณ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานห้องสมุดตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ บุคลากร เมื่อสรุปข้อมูลพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการที่ยั่งยืนของสำนักหอสมุดกลางนั้นประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากร ดังนั้นแนวทางในการจัดดำเนินงานโครงการบริการวิชาการที่ยั่งยืนของสำนักหอสมุดกลางจึงประกอบด้วย (1) การศึกษาความต้องการของชุมชน (2) ความพร้อมของชุมชน และ (3) การกำหนดรูปแบบการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชน

Research Title : **A Follow-Up Study of Community Service Project in Central Region Launched by Staff at Central Library, SWU**

Researcher : **Boonsom Laopoonpitaya**

Year : **2013**

Abstract

This study aimed to follow-up community service project launched by staff at Central Library, Srinakharinwirot University through CIPP model. Here, we focused at projects around the central region of Thailand including 3 schools in Bangkok and Lopburi province. The subjects comprised 3 school administrators, 48 teachers and 338 students at Banwungta-in School, Suroabandon School, and Somdej Phra Buddhajan (Toh Brahmarangsi) Library by stratified random sampling. The research instrument included semi-structured interview, questionnaire concerning student's reading habit, library usage and satisfaction, and teacher' library usage and satisfaction. The results indicated that factor affecting community service project launched by staff at Central Library included school administrator and staff, hence the guideline for performing community service project could be as (1) community need survey, (2) community readiness, and (3) provision of community service model.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	2
ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวความคิดโครงการวิจัย.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
การติดตามผลโครงการ.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	5
บริการวิชาการแก่ชุมชนของสำนักหอสมุดกลาง.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	21
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
ห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน.....	25
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน.....	27
ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี).....	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี).....	36
ห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์.....	40
5. การอภิปรายผล.....	48
ผลการประเมินแบบชิปปี้.....	48
สรุป.....	53
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนต่าง ๆ ทั้งในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคกลาง โดยดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนให้ได้มาตรฐานในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ การสร้างฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด การจัดกายภาพห้องสมุด การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนต่อไป

สำหรับห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่ภาคกลางซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วมี ดังนี้

1. โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี สำนักหอสมุดกลางร่วมกับ “กลุ่มสาริกา” ดำเนินการจัดซื้อหนังสือ วัสดุสื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ห้องสมุด รวมทั้งการวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ การปรับปรุงทางกายภาพของห้องสมุด ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยดำเนินงานระหว่าง วันที่ 25 พฤศจิกายน 2547 – 15 กุมภาพันธ์ 2548

2. โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน กรุงเทพมหานคร สำนักหอสมุดกลางได้วางแผนและวางขั้นตอนการดำเนินงาน โดยจัดให้มีการสำรวจทรัพยากรสารสนเทศ การสร้างฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นด้วยระบบอัตโนมัติ การกรอกข้อมูลหนังสือในแผ่นบันทึกรายการ การวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ การจัดกายภาพห้องสมุด รวมทั้งฝึกอบรมครูเพื่อให้สามารถวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือและลงรายการฐานข้อมูลได้อย่างถูกต้อง โดยดำเนินงานระหว่างวันที่ 3 เมษายน - 30 กันยายน 2549

3. โครงการปรับปรุงห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม วรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร สำนักหอสมุดกลางดำเนินงานภายใต้โครงการทอดกฐินพระราชทานประจำปี 2550 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากห้องสมุดเป็นอาคารเอกเทศ จึงสำรวจลักษณะทางกายภาพ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด จำนวนผู้ใช้ และฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อวางแผนปรับปรุงทางกายภาพด้วยการปรับเปลี่ยนครุภัณฑ์ ซ่อมแซมครุภัณฑ์ที่ชำรุด ปรับการจัดวางครุภัณฑ์ จัดสรรงบประมาณในการจัดหาหนังสือและวารสารโดยการซื้อและขอบริจาค ดำเนินการวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ และบันทึกลงในฐานข้อมูล จัดเตรียมตัวเล่มและจัดเรียงชั้นตามหลักเกณฑ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จากนั้นได้อบรมการใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ โปรแกรม Library 2000 แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบรรณารักษ์ และการฝึกอบรมการใช้ห้องสมุดให้กับพระภิกษุ สามเณร แม่ชี และผู้สนใจทั่วไป โดยดำเนินงานระหว่างวันที่ 3 เมษายน – 30 กันยายน 2550

จากการดำเนินงานให้แก่พื้นที่ทั้ง 3 แห่ง จึงขอสรุปกิจกรรมของโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่จัดให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนนั้นประกอบไปด้วย

1. การปรับปรุงทางกายภาพ ได้แก่ การพัฒนาบริเวณนั่งอ่าน/ชั้นวางหนังสือ และการบรรยายส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
2. การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ การจัดหาหนังสือและวัสดุห้องสมุด
3. การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด
4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ การส่งเสริมการอ่านภาษาไทย การส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ การสอนศิลปะ

จากการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น สำนักหอสมุดกลางจึงมีความประสงค์ที่จะทราบผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม วิธีการหนึ่งคือการประเมินโครงการบริการวิชาการที่จัดให้แก่ชุมชน ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานในทุกด้าน เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่ยั่งยืนแก่ห้องสมุดโรงเรียน และสามารถนำมาพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่ยั่งยืนของสำนักหอสมุดกลางได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลางของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. กระบวนการโครงการวิจัย การประเมินผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ดำเนินงานตามปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่ยั่งยืนของสำนักหอสมุดกลางดังที่กำหนดไว้ในระยะที่ 2 แล้วกำหนดเป็นต้นแบบการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนที่ยั่งยืน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ โรงเรียนภายใต้โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนเขตพื้นที่ภาคกลาง จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี 2) โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน กรุงเทพมหานคร และ 3) วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนภายใต้โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนเขตพื้นที่ภาคกลาง 3 แห่ง

ข้างต้น ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน อาจารย์ จำนวน 48 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 68 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 54 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 46 คน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 170 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

นียมศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณาปัจจัยถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

2. การประเมินโครงการแบบชิปปี้ (CIPP model) หมายถึง การประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านบริบท (Context) ได้แก่ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1) ความพร้อมของผู้บริหารโรงเรียน 2) ความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน 3) การจัดสรรงบประมาณ

2.3 ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ 1) การจัดท่างกายภาพ 2) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ 3) กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.4 ด้านผลผลิต (Output) ได้แก่ 1) พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียน 2) พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของครู 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุด 4) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุด

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ในรูปแบบชิปปี้ (CIPP model) ที่เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ เป็นการประเมินที่มุ่งตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ สำหรับการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ใช้เทคนิคการประเมินด้วยการติดตามผล (Follow-up study) โดยผลการประเมินนี้จะให้ข้อมูลสำหรับการพิจารณาแนวทางในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การติดตามผลโครงการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
3. บริการวิชาการแก่ชุมชนของสำนักหอสมุดกลาง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การติดตามผลโครงการ

1. จุดมุ่งหมายของการติดตามผลโครงการ ประกอบด้วยข้อสำคัญ ดังนี้
  - 1.1 เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า กิจกรรมและขั้นตอนต่าง ๆ
  - 1.2 เพื่อการใช้ทรัพยากรได้เต็มที่คุ้มค่า เกิดการประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ของโครงการ
  - 1.3 เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงเริ่มดำเนินโครงการ และระหว่างดำเนินโครงการ
  - 1.4 เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า กิจกรรม และขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการ
  - 1.5 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์
2. ประโยชน์ของการติดตามโครงการ สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการดำเนินโครงการ โดยการปรับเปลี่ยนกิจกรรมขั้นตอน รองลงมา คือ ใช้สำหรับการวางแผนจัดโครงการในอนาคต ซึ่งประโยชน์ต่าง ๆ ของการติดตามโครงการ สามารถแยกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (พิสนุ ฟองศรี. 2553: 14)
  - 2.1 ทราบถึงสถานภาพและสถานการณ์ต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการ
  - 2.2 ทราบข้อดี ข้อบกพร่อง ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้การดำเนินโครงการมีปัญหา ทำให้สามารถแก้ไขได้ทุกจุดอย่างทันท่วงที หรือในโอกาสต่อไป
  - 2.3 คำนวณค่า ประหยัดเวลา งบประมาณ และทรัพยากรในการดำเนินโครงการ
  - 2.4 สามารถเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำเสนอการดำเนินโครงการในเชิงสถิติหรือวิทยาศาสตร์ ทำให้ได้รับการเชื่อถือและยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.5 กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีความสำนึกต่อหน้าที่ ความรับผิดชอบ และกระตือรือร้นในการแก้ไข ตลอดจนคิดค้นปรับปรุงโครงการอย่างสม่ำเสมอ

2.6 ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ของโครงการสามารถวินิจฉัยสั่งการได้อย่างรัดกุม มี เหตุผล

2.7 สร้างความสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงานของโครงการ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2.8 เป็นขวัญและกำลังใจต่อผู้ปฏิบัติ

2.9 เป็นสารสนเทศสำหรับการประเมินผล

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

ความหมายของการประเมินโครงการ มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555: 71) ให้ความหมาย การประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อการตรวจสอบหรือชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการซึ่งจะ ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2554: 2) การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการศึกษา แสวงหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไร และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มี ผลกระทบในแง่ลบต่าง ๆ อย่างไรที่เกิดขึ้นจากโครงการบ้าง

เชาว์ อินใย (2553: 4) กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการ ค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสิน ดีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

อเนก พ. อนุกุลบุตร (2556: 18) หมายถึงการตัดสินคุณค่าโครงการโดยใช้ข้อมูลหรือ เกณฑ์ต่าง ๆ เป็นการค้นหาความจริงแบบวิทยาศาสตร์แล้วตัดสินเป็นคุณค่าตามเกณฑ์

พิสนุ พงศ์ศรี (2553: 68) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็น กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศจากการ วัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินจัดทำโครงการ ทดลองหรือนำร่องปรับเปลี่ยน ระเบียบ ปรับปรุง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการนั่นเอง

จิระศักดิ์ สารรัตน์ (2551: 8-9) กล่าวถึงความหมายไว้ว่า การประเมินโครงการเป็น การประเมินที่ซับซ้อน จะต้องมีความละเอียดอ่อน มีทัศนะกว้างว่าจะทำการประเมินจุดใด และใน รูปแบบใด และการประเมินโครงการจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร การหาข้อมูลเป็น สิ่งจำเป็นในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดเกณฑ์ และกำหนดเครื่องมือใน

การประเมินต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ การวิเคราะห์ผลของการประเมินจะต้องทำอย่างระมัดระวัง และมีความเที่ยงตรง เพื่อพิจารณาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงโครงการให้เหมาะสมต่อไป

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2554: 2) ระบุว่า การประเมินโครงการมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรและบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ มีผลกระทบในแง่บวกต่าง ๆ อย่างไรที่เกิดขึ้นจากโครงการบ้าง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เกี่ยวกับโครงการอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าจะปรับปรุงหรือควรดำเนินโครงการต่อไปเพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประเภทของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท เกณฑ์ในการจำแนกประเภทของการประเมินโครงการมี 5 เกณฑ์ ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ. 2555: 77-80)

1. การจำแนกตามวัตถุประสงค์

1.1 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินในขณะที่กำลังดำเนินโครงการอยู่โดยมุ่งตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนการดำเนินงาน ตลอดจนการศึกษาคำแนะนำ อุปสรรค และข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขดำเนินงาน

1.2 การประเมินผลรวมสรุป (Summative evaluation) เป็นการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการเพื่อมุ่งตรวจสอบว่า โครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจว่าควรยุติโครงการ ดำเนินโครงการต่อไป หรือปรับขยายโครงการในช่วงระยะต่อไป

2. การจำแนกตามหลักที่ยึดในการประเมิน

2.1 การประเมินที่อิงวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการหรืองานเป็นเกณฑ์ (Goal Based Evaluation) เป็นการประเมินที่ตัดสินคุณค่าของโครงการจากการเปรียบเทียบผลของโครงการกับผลที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ

2.2 การประเมินที่ไม่อิงวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ (Goal-free Evaluation) เป็นการประเมินที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ การตัดสินคุณค่าของโครงการควรเน้นที่การตีค่าของ 16 ผลทั้งหมดที่เกิดขึ้น (Actual Outcomes) จากโครงการ ซึ่งประกอบด้วยการประเมินผลที่คาดหวังตาม เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการและผลที่มีได้คาดหวัง

3. การจำแนกช่วงลำดับเวลาการบริหารโครงการ

3.1 การประเมินก่อนเริ่มโครงการหรือก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ในขั้นตอนของการวางแผนโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ก่อนลงมือดำเนินการจัดทำโครงการ ซึ่งอาจทำได้ใน 2 ลักษณะคือ

3.1.1 การศึกษาความเหมาะสมของโครงการ โดยการพิจารณาปัญหาและความจำเป็นในการจัดทำโครงการ อาจใช้เทคนิคของการสำรวจความต้องการ (Needs Assessment) หรืออาจจะใช้เทคนิคของการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ซึ่งเป็นการพิจารณาสภาพความพร้อมของการจัดทำโครงการในด้านต่างๆ ที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

3.1.2 การวิเคราะห์โครงการหรือการประเมินร่างโครงการ (Project Appraisal or Analysis) เป็นการพิจารณาเอกสารโครงการเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของสิ่งที่กำหนดความสอดคล้องระหว่างหัวข้อต่างๆ ตั้งแต่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ฯลฯ เพื่อให้โครงการที่เสนอมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2 การประเมินขณะดำเนินงาน (On going evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำในระหว่างการดำเนินโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความก้าวหน้าของโครงการเป็นช่วงๆ และเพื่อดูว่าการดำเนินโครงการได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรในแต่ละช่วงของการดำเนินงาน ข้อมูลสารสนเทศที่จะได้นำมาใช้เพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการเพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในช่วงระยะต่อไป การประเมินขณะดำเนินงานนี้ต้องอาศัยกลไกของระบบการกำกับติดตามงานมาช่วย จึงจะทำให้การประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การประเมินหลังการดำเนินงาน (Pay-off evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำขึ้นเมื่อการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นลงแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบดูว่า เมื่อได้ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดแล้วได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการติดตามตรวจสอบผลกระทบหรือผลข้างเคียงว่ามีอะไรเกิดขึ้นตามมาอีกบ้าง ถ้ากล่าวโดยสรุป การประเมินหลังการดำเนินงาน มีจุดเน้น ดังนี้

3.3.1 เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้น (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการ

3.3.2 เป็นการประเมินผลรวมสรุปของโครงการทั้งหมด (Summative evaluation) คือ การประเมินตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่าย และผลผลิตของโครงการ

4. การจำแนกตามสิ่งที่ถูกประเมิน ได้การประเมินเป็น 4 ประเภท คือ

4.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่า มีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทำโครงการหรือไม่

ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่างๆ ในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานระดับสูงกว่าและบริบทหรือสภาพขององค์กรที่จะจัดทำโครงการ

4.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการว่า มีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินโครงการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการของการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือประเมินความก้าวหน้าของโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงการ ดำเนินโครงการ

4.4 การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินโครงการสิ้นสุดแล้ว ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์ (Output Evaluation) โดยพิจารณา

5. การจำแนกตามผู้ประเมิน ได้แบ่งการประเมินเป็น 2 ประเภทคือ

5.1 การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) เป็นการประเมินโดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กร หรือผู้ที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีผู้ประเมิน

5.2 การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External Evaluator) เป็นการประเมินโดยให้บุคคลภายนอกองค์กร ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีผู้ประเมินเป็นผู้ประเมินซึ่งอาจเป็นนักประเมินมืออาชีพหรือบุคคลที่อยู่หน่วยงานอื่น

รูปแบบของการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2550: 49-50) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการประเมินโครงการ คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการที่ควรประเมินในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้นควรพิจารณาเรื่องใดบ้างหรือพิจารณา ลักษณะการเสนอแนะวิธีการประเมิน ซึ่งได้แสดงประโยชน์ของรูปแบบการประเมินดังนี้

1. ช่วยให้เห็นแนวทางหรือกรอบความคิดในการประเมิน
2. ช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
3. ช่วยในการกำหนดตัวแปรหรือประเด็นสำคัญ
4. ทำให้ผลงานการประเมินมีความเป็นระบบ ครบคลุม เป็นที่ยอมรับและสื่อ

ความหมายได้ชัดเจน

ประเภทรูปแบบของการประเมินโครงการ สามารถสรุปรวมได้ ดังนี้

1) การประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

เป็นหลักโดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ การประเมินของครอนบาค และการประเมินของเคริกแพตทริค

2) การประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศ สำหรับกำหนดหรือวินิจฉัยคุณค่าและโครงการนั้น ได้แก่รูปแบบการประเมินของสแตต การประเมินสคริปเว่น และการประเมินของโพรวิส

3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่รูปแบบการประเมินของเวลช์ การประเมินของสตัฟเฟิลบีม และการประเมินของอัลคิน

รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปปโมเดล (CIPP Model)

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดการประเมินโครงการโดยใช้ ชิปป โมเดล CIPP Model ดังนี้

แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ในปี ค.ศ.1971 สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam, 1971) ได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่ม ชื่อ “Educational Evaluation and Decision Making) ที่ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดผลและประเมินผล ได้อย่างน่าสนใจและทันสมัย นอกจากนั้นสตัฟเฟิลบีม ก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่า สตัฟเฟิลบีมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model โดยให้คำนิยามการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นทางเลือกประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ในการตัดสินใจ ผู้ทำการประเมินจะรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร (เชาว์ อินโย. 2553: 125)

สุวิมล ติरणานันท์ (2548: 47-48) ได้กล่าวว่า สตัฟเฟิลบีมได้พัฒนาแบบจำลองขึ้นในปี ค.ศ. 1971 โดยมีแนวคิดในการสร้างสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ แบ่งการประเมินเป็น 4 ประเด็นตามประเภทของการตัดสินใจ

1. Context evaluation การตัดสินใจใช้ Planning Decision โดยการใช้กำหนดนโยบายหรือเป้าหมาย ใช้การคัดเลือกโครงการที่เหมาะสม
2. Input evaluation การตัดสินใจโดยใช้ Structuring Decision เป็นการนำปัจจัยนำเข้าเพื่อกำหนดโครงสร้างของการดำเนินงาน ยุทธวิธี วิธีการ แผนในการดำเนินงาน
3. Process evaluation การตัดสินใจโดยใช้ Implementation Decision เป็นการติดตามและกำกับการทำงานตามแผน เพื่อปรับปรุงวิธีในการดำเนินงาน รายงานความก้าวหน้าของโครงการ

4. Product evaluation เป็นการตัดสินใจที่ใช้ Recycling Decision เป็นการนำผลผลิต เพื่อตัดสินใจยุติ ชะลอ หรือขยายโครงการ

สมคิด พรหมจรรย์ (2550: 63-66) ได้กล่าวว่า การประเมินโดยใช้ชิปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการประเมิน เพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่างการทำดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อดี และข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553: 56-59) ได้กล่าวว่า แนวคิดการประเมินของสตีฟเฟิลบีมว่า การประเมินเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการคือ มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างคบวงจร จะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้ และมีการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้นมาจัดทำเป็นสารสนเทศ โดยสารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและประโยชน์ เพื่อนำไปเสนอใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการใด ๆ ต่อไป

สรุปได้ว่าจากแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินทำหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่อไป

บริการวิชาการแก่ชุมชนของสำนักหอสมุดกลาง

ด้วยภารกิจสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย นั่นก็คือ บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน สำนักหอสมุดกลางในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุน จึงรับภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจหนึ่งในภาระหน้าที่ของสำนักหอสมุดกลางด้วย นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือว่าห้องสมุดมี

ความสำคัญต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ นอกเหนือจากการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็วแล้ว ยังจำเป็นต้องจัดบริการและกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ

ดังนั้น สำนักหอสมุดกลาง (บุญสม เล้าพูนพิทยะ และพิมล เมฆสวัสดิ์. 2556: 120-124) ได้ริเริ่มโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนมาโดยตลอด สำหรับในช่วงแรก ๆ ตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา การดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนจะผ่านทางโครงการนิทรรศการสัญจรสำหรับนักอ่านรุ่นเยาว์ (Traveling Exhibition of Books for Young Readers) พร้อมด้วยความร่วมมือกับสมาคมพัฒนาการอ่านของเด็ก และได้รับเงินทุนสนับสนุนจากยูเนสโก (UNESCO) ผู้ริเริ่มโครงการดังกล่าว นั่นก็คือ ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร ผู้เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการห้องสมุดตั้งแต่ครั้งเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้ในหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพไปสู่เด็ก ๆ และเยาวชนในโรงเรียนชุมชนที่ห่างไกลด้วยการจัดนิทรรศการหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หนังสือประเภทต่าง ๆ ที่นำมาจัดแสดงนั้นได้มาจากความร่วมมือกับสถานทูตต่าง ๆ ในประเทศไทย บรรณารักษ์ต่างชาติ รวมทั้งบุคคลทั่วไปที่ยินดีบริจาคเงินหรือหนังสือช่วยเหลือ นอกจากนี้สำนักหอสมุดกลางยังมีการประสานความร่วมมือกับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ เพื่อจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีประสบการณ์และทักษะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตลอดจนสาธิตการใช้หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ ประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังจิตใจของเด็ก ๆ ให้รักการอ่านและการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมภายใต้โครงการนี้ดำเนินการภายใน 2-3 วัน ในส่วนของการจัดแสดงหนังสือได้มีการพัฒนารูปแบบของอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการจัดแสดง ด้วยการนำวัสดุท้องถิ่น (ถุงปุ๋ย) ที่มีอยู่มาเย็บเป็นกระเป๋าสำหรับแขวนหนังสือที่สามารถนำไปแขวนตามสถานที่ต่าง ๆ ได้สะดวกประกอบกับการเล่าเรื่องจากหนังสือ เช่น แขนงไวกัดต้นไม้ ใต้อาคารเรียนที่มีลมโกรก สนามหญ้า ผืนห้อง เป็นต้น นอกจากนี้โครงการยังมอบหนังสือใหม่ ๆ ชุดหนึ่งให้แก่โรงเรียนเพื่อนำเข้าห้องสมุดอีกด้วย โรงเรียนที่ได้รับบริการตามโครงการฯ นี้ ได้แก่ โรงเรียนบ้านสระเศรษฐี จังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนประชากรรังษฤษฏี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนวัดมหานาม จังหวัดอ่างทอง โรงเรียนสามัคคีศึกษา โรงเรียนวังวิเศษ และโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง โรงเรียนสมเด็จ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

ต่อมาเมื่อสำนักหอสมุดกลางได้รับการกิจบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยกลายเป็นภารกิจหลักสำคัญประการหนึ่งของห้องสมุด จึงมีการกำหนดลักษณะการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนในรูปลักษณะ 2 ประเภท คือ (1) โครงการผ้าป่าหนังสือภายใต้กฐินพระราชทานประจำปีของมหาวิทยาลัย และ (2) โครงการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดภายใต้โครงการรักการอ่านของมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้ สำนักหอสมุดกลางจึงปรับรูปแบบการให้บริการทางวิชาการของสำนักหอสมุดกลางที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) การสำรวจพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการของชุมชน (2) การเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงาน และ (3) การดำเนินงานตามโครงการ ส่วนลักษณะของการให้บริการจึงประกอบด้วย (1) การจัดหาวัสดุห้องสมุด

พร้อมการจัดเตรียมฐานและตัวเล่มเพื่อให้บริการ (2) การปรับปรุงทางกายภาพ (3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยทีมบุคลากรของห้องสมุดไปดำเนินโครงการบริการวิชาการตามโรงเรียนในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ดังนี้

ภาคกลาง ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน และห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี ห้องสมุดโรงเรียนวัดมหานาม จังหวัดอ่างทอง

ภาคตะวันออก ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนมงคลวิทยา (เขาสाप) จังหวัดระยอง ห้องสมุดโรงเรียนบ้านใหม่ศรีจำปาทอง ห้องสมุดโรงเรียนบ้านท่ากะบาก ห้องสมุดโรงเรียนชัยนกแก้ววิทยา จังหวัดสระแก้ว และห้องสมุดโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โรงเรียนวัดสุปัฏนารามวรวิหาร จังหวัดอุบลราชธานี

ภาคเหนือ ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนบ้านนาคอก สาขาบางห้องสมุดโรงเรียนถิ่นทุรกันดาร อำเภอปอเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ห้องสมุดโรงเรียนวัดดอนมดกลสันติสุข จังหวัดน่าน ห้องสมุดโรงเรียนวัดท้องลับแลฯ ห้องสมุดโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบุญธรรม-บุญพริ้ง ห้องสมุดโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยอดโพธิ์ทอง 1 และห้องสมุดโรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม จังหวัดอุดรธานี

ภาคใต้ ได้แก่ ห้องสมุด”อนุสรณ์ 100 ปี ชาตกาลท่านพุทธทาสภิกขุ” ณ วัดพระบรมธาตุไชยาวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โรงเรียนบ้านบางม่วง จังหวัดพังงา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านบริการวิชาการแก่ชุมชน สุรัสวดี อินทร์ชัย (2551: บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยพายัพกับมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของมหาวิทยาลัยเอกชน (2) เปรียบเทียบรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของมหาวิทยาลัยพายัพกับมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ และ (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของมหาวิทยาลัยเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยพายัพ และกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ในระดับผู้บริหารและคณาจารย์ในระดับคณะวิชาที่รับผิดชอบงานด้านการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารเป็นหลัก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า 1) รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน ควรใช้รูปแบบและวิธีการโดยการจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบงานบริการวิชาการแก่ชุมชนหรือแต่งตั้งคณะกรรมการบริการวิชาการแก่ชุมชนระดับสถาบัน ให้มีการดำเนินงานในรูปแบบ Profit Center มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นเอกเทศ ให้เป็นศูนย์

หรือหน่วยงานกลางในการรับงานบริการวิชาการโดยตรง มีการบริหารงานและงบประมาณอย่างเป็นอิสระ กำหนดให้มีหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบด้านบริการวิชาการแก่ชุมชนโดยตรง มีหน้าที่วางแผนจัดทำโครงการและหาแหล่งเงินงบประมาณจากภายนอก 2) มหาวิทยาลัยพายัพกับมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ทั้งสองสถาบันมีการกำหนดให้การบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นหนึ่งในภารกิจหลักที่ต้องดำเนินงาน โดยกำหนดเป็นนโยบายและกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ แต่สิ่งที่แตกต่างกัน คือที่มาของโครงการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่มาจากสาขาวิชาเป็นหลัก โดยใช้เครือข่ายในคณะวิชาหรือในแต่ละสาขาวิชากับหน่วยงานภายนอก ในขณะที่โครงการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของมหาวิทยาลัยพายัพเป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างสำนักวิชาการกับคณะวิชา และจากการเสนอโครงการของสำนักวิชาการโดยตรง 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของมหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการ ปัจจัยด้านองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญของทรัพยากรบุคคล ปัจจัยข้อจำกัดทางด้านจำนวนบุคลากร และปัจจัยงบประมาณสนับสนุน

โสภา สารเถื่อนแก้ว (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการดำเนินงานและปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นาน เขต 1: กรณีศึกษา 3 อำเภอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสำเร็จและปัญหาในการดำเนินงาน ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของชุมชนใน 3 อำเภอ ที่มีต่อการดำเนินงาน และศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานาน เขต 1: กรณีศึกษา 3 อำเภอ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ สอบถาม สัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มย่อยและวิเคราะห์เอกสาร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 88 คน นักเรียน จำนวน 291 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง จำนวน 267 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนสา ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันมากที่สุด ปัญหาที่พบในการดำเนินงานซึ่งเป็นปัญหาค่อนข้างรุนแรง เกินร้อยละ 40 คือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่วนการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากผู้อยู่อาศัยโรงเรียนเป็นปัญหาพอสมควร เกินร้อยละ 30 นอกจากนี้เป็นปัญหาน้อย ต่ำกว่าร้อยละ 20 ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งด้านภาพรวมของโรงเรียน ด้านผู้บริหารและครู และด้านนักเรียน ชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา 2) โรงเรียนบ้านไชยสถาน ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน รองลงมาจากโรงเรียนสา ปัญหาที่พบในการดำเนินงานซึ่งเป็นปัญหาค่อนข้างรุนแรง เกินร้อยละ 70 คือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้อยู่อาศัยโรงเรียน ส่วนด้านการจัดแหล่งเรียนรู้และแหล่งสืบค้นข้อมูล และ

การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด เป็นปัญหาระดับรุนแรง เกินร้อยละ 50 ส่วนการจัดทำห้องปฏิบัติการที่ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ได้มาตรฐานและสมบูรณ์ เป็นปัญหาพอสมควร เกินร้อยละ 30 นอกนั้นเป็นปัญหาน้อย ต่ำกว่าร้อยละ 20 ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งด้านภาพรวมของโรงเรียน ชุมชนมีความพึงพอใจอย่างยิ่ง แต่ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอสมควร ด้านผู้บริหารและครู และด้านนักเรียน ชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย

3) โรงเรียนนาหมื่นพิทยาคม ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน รองลงมาจากโรงเรียนบ้านไชยสถาน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานซึ่งเป็นปัญหาค่อนข้างรุนแรง เกินร้อยละ 40 คือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้อุปถัมภ์โรงเรียน ส่วนการจัดทำห้องปฏิบัติการที่ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ได้มาตรฐานและสมบูรณ์ เป็นปัญหาพอสมควร เกินร้อยละ 30 นอกนั้นเป็นปัญหาน้อย ต่ำกว่าร้อยละ 20 ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาพรวมของโรงเรียน ชุมชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แต่ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ชุมชนมีความพึงพอใจพอสมควร ด้านผู้บริหารและครู ชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมาก แต่การให้ความร่วมมือกับชุมชน และครูมีความรักสามัคคีกันร่วมกันทำงานเป็นทีม ชุมชนมีความพึงพอใจพอสมควร แต่นักเรียนมีความรู้ ความสามารถด้านดนตรี กีฬา ศิลปะและงานอาชีพ ชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ

วรศรา ทาทอง (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ผลของการนำนโยบายการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เป็นผู้บริหารและปฏิบัติงานของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แนวทางการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อการจัดหาแหล่งเงินทุน ที่มีปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ด้านองค์กร ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านแหล่งทุน ด้านความมีชื่อเสียง และความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการทดสอบสมมติฐานในการ วิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD และวิเคราะห์หา ปัจจัย X (ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ปัจจัยด้านองค์กร ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านแหล่งเงินทุน และปัจจัยด้านความมีชื่อเสียง) ที่ส่งผลต่อ Y (ความสำเร็จในการนำนโยบาย การจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ไปปฏิบัติ) โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ผลการศึกษาพบว่า 1) การนำนโยบายการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการ วิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ มีแนวโน้มประสบความสำเร็จในระดับ ปานกลาง 2) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัจจัยในด้านความชัดเจนของนโยบายองค์กร ด้านองค์กร ด้านการประชาสัมพันธ์ และ แหล่งทุน แตกต่างกัน 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการ ดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ ของบุคลากรโดยรวม มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านแหล่งทุน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบายองค์กร และ ปัจจัยด้านความมีชื่อเสียง แต่ในส่วนของผู้บริหาร มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านองค์กร รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความมีชื่อเสียง และส่วนผู้ปฏิบัติงาน มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านแหล่งทุน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบายองค์กร และปัจจัยด้านความมีชื่อเสียง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านอื่น ๆ

จารวี พักโพธิ์ (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนและเจตคติ ต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การ สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครู กลุ่มตัวอย่างคือครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 439 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test ค่า F-test และ ค่าสถิติสหสัมพันธ์ผลคูณ ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง 2) ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการ สอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้ คณิตศาสตร์และศิลปศึกษา ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีปริมาณการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน 3) ครูมีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก โดยครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่มีเจตคติสูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีเจตคติสูงกว่าครูที่สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปี มีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุด

ประกอบการสอนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 11-20 ปี 4) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนกับเจตคติ ต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกและสัมพันธ์กันในระดับมาก

ธิดา สุวรรณสาครกุล (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของตัวแบบในการอ่านที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อ (1) สำรวจพฤติกรรมการอ่านและระดับนิสัยรักการอ่าน (2) สำรวจตัวแบบในการอ่าน (3) เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านจำแนกตามประเภทของตัวแบบ (4) เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านจำแนกตามคุณลักษณะของตัวแบบ (5) เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ เพศ และชั้นเรียน ของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนราชวินิต มัธยม โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ และโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ได้ตัวอย่างจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการอ่าน แบบสอบถามตัวแบบในการอ่าน และแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .91 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า Independent Sample t-test และ F- test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) พฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ด้านเวลาในการอ่านต่อวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านต่อวัน 2 ชั่วโมงขึ้นไป รองลงมาคือ 1 ชั่วโมงขึ้นไป - 2 ชั่วโมง, 31 นาที-1 ชั่วโมง และ 0-30 นาที ตามลำดับ ด้านสิ่งที่อ่าน กลุ่มตัวอย่างโดยรวมอ่าน บล็อก/ ชุมชนออนไลน์ มากที่สุด รองลงมาคือ การ์ตูนและเว็บไซต์ ตามลำดับ ด้านประเภทหนังสือที่อ่าน กลุ่มตัวอย่างโดยรวมส่วนใหญ่อ่านการ์ตูนให้ความบันเทิง รองลงมาคือ นิตยสารบันเทิง และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ ด้านจำนวนหนังสือที่อ่านต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมและจำแนกตามระดับชั้นส่วนใหญ่อ่านหนังสือต่อเดือนเพียง 1-3 เล่ม เท่านั้น และมีผู้อ่านหนังสือจำนวน 16-18 เล่ม น้อยที่สุด ด้านความสุขจากการอ่าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมและจำแนกตามระดับชั้นส่วนใหญ่มีความสุขจากการอ่าน โดยทั้งสองระดับชั้นมีคะแนนค่าฐานนิยม 8 คะแนน 2) ตัวแบบในการอ่านของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีตัวแบบในการอ่าน ร้อยละ 52 ขณะที่ตัวแบบ ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุดคือ บุคคลใกล้ชิด ได้แก่ พ่อแม่ บุคคลในครอบครัวญาติพี่น้อง คุณครู และเพื่อน ๆ รองลงมาคือ บุคคลที่มีชื่อเสียง ได้แก่ บุคคลในสาขาอาชีพต่างๆ เช่น ดารานักแสดง นักร้อง นักเขียน พระสงฆ์ นักการเมือง นักวิชาการ และตามมาด้วยตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวละครใน หนังสือการ์ตูน คุณลักษณะของตัวแบบในการอ่าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตัวแบบในการอ่านส่วนใหญ่เลือกตัว แบบในการอ่านจากคุณลักษณะ

ชอบอ่านหนังสือมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะประสบความสำเร็จในอาชีพ เท่ากับ คุณลักษณะขยันขันแข็ง/ทำงานหนัก และตามด้วยคุณลักษณะมีความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ะ สำหรับเหตุผลที่ตัวแบบสร้างแรงบันดาลใจในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างโดยรวมและจำแนกตามระดับชั้น ส่วนใหญ่เลือกเหตุผลที่ตัวแบบนำการอ่านไปใช้ประโยชน์ที่ดีกับตัวเองมากที่สุด รองลงมาคือ เป็น ผู้นำทางความคิดและเป็นผู้ที่ฉลาดมีไหวพริบ ส่วนกิจกรรมที่อยากให้ตัวแบบในการอ่านทำ กลุ่ม ตัวอย่างโดยรวมส่วนใหญ่เลือกการแนะนำหนังสือหรือสื่อที่น่าอ่าน รองลงมาคือ การอธิบายให้เห็น ความสำคัญของการอ่าน และลำดับสุดท้ายคือ เขียนผลงานลงในหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ 3) ระดับนิสัย รักการอ่าน กลุ่มตัวอย่างโดยรวม และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและระดับชั้นมี นิสัยรักการอ่าน อยู่ในระดับปานกลาง 4) นักเรียนที่มีตัวแบบในการอ่านต่างกันมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เลือกตัวแบบประเภทบุคคลใกล้ชิดมีค่าเฉลี่ยคะแนน นิสัยรักการอ่านแตกต่าง จากนักเรียนที่เลือกตัวแบบสัญลักษณ์ และระหว่างนักเรียนที่เลือกตัวแบบ ประเภทบุคคลใกล้ชิดกับไม่มีตัวแบบ และระหว่างนักเรียนที่เลือกตัวแบบประเภทบุคคลที่มีชื่อเสียง กับไม่มีตัวแบบ และระหว่าง นักเรียนที่เลือกตัวแบบประเภทตัวแบบสัญลักษณ์กับไม่มีตัวแบบ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) นักเรียนที่เลือกคุณลักษณะของตัวแบบในการอ่านต่างกัน มีนิสัย รักการอ่านไม่แตกต่างกัน 6) นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน และ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัทมา อินทร์วิมล (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกองค์ประกอบที่ศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และนิสัยรักการ อ่าน องค์ประกอบด้านครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 243 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่ง ชั้นจากประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ แรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ นิสัยรักการอ่าน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด การสนับสนุนด้านการ ใช้ห้องสมุดของครู และการเลียนแบบเพื่อนในการใช้ห้องสมุด และองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 องค์ประกอบคือ บุคลิกภาพ 2) องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น :
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดับชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 3) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการใช้
 ห้องสมุดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมาก
 ที่สุดไปยังองค์ประกอบที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนด้านการใช้ห้องสมุดของครู นิษฐ์รัก
 การอ่าน การเลียนแบบเพื่อนในการใช้ห้องสมุด และลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด ซึ่ง
 องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุด
 ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 59.30

ไข่มุก เหล่าสุนทร (2550: บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริม
 การอ่านของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มี
 วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของ
 นักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 2) เพื่อเปรียบเทียบ
 ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำแนกตามตัวแปร เพศ และระดับช่วงชั้น 3) เพื่อ
 ศึกษาปัญหาของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
 ในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียน โรงเรียนสาธิต
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2550 จำนวน 333 คน ซึ่ง
 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ
 แบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ทั้งหมด 333 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม
 สำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที่
 (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ 1. นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยรวมอยู่ในระดับ
 ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้าน
 การจัดนิทรรศการ และด้านกิจกรรมเพื่อบริการแนะแนวการอ่านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆคือ
 ด้านกิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า ด้านกิจกรรมการแสดง และด้านกิจกรรม
 การประกวดแข่งขัน มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง 2.เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใน
 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยรวมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการประกวดแข่งขัน และด้าน
 กิจกรรมเพื่อบริการแนะแนวการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน
 อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความ
 ต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับช่วงชั้น พบว่า ความต้องการใน
 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยรวมและรายด้านทุกด้านของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 และ

นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสูงกว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4.การวิเคราะห์ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุด คือ นักเรียนไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม รองลงมา คือ กิจกรรมไม่น่าสนใจ และห้องสมุดประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง

ขณะเดียวกันมีงานวิจัยอื่นที่ใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ดังนี้

กฤษฎาภัก อิมพันธ์แบน. (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาผลกระทบของนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลกระทบของนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี 4 ด้าน ตามตัวแบบชิปปี้ คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสำนักงาน ครู/อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน 30 คน และนักเรียน 150 รูป โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ส่วนข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลกระทบต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ส่วนผลกระทบรายด้าน ได้แก่ (1) ด้านสภาพแวดล้อม พบว่ากฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 จะส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี (2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่าทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอแต่ขาดแคลนเท่านั้น หากแต่ยังไม่พร้อมสำหรับการเรียนการสอน (3) ด้านกระบวนการ พบว่าขาดบุคลากรทางการบริหารที่มีประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอนไม่มาตรฐาน และขาดเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม (4) ด้านผลผลิต พบว่าไม่มีหลักประกันว่าผู้จบจากระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จะดำรงตนเป็นศาสนทายาทที่เพียบพร้อมทั้งด้านความรู้และการปฏิบัติ

ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์. (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินการดำเนินงานโครงการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนใน 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอน จำนวน 114 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 338 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตรฐาน ประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 72 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อโครงการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ก) ด้านบริบทที่เกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการพัฒนาวินัยนักเรียน มีความ

เหมาะสมในระดับมาก ข) ด้านปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวกับบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ มีความพอเพียงในระดับมาก ค) ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร และการติดตามประเมินผล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ง) ด้านผลผลิต ความคิดเห็นของครูต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก จ) ด้านผล-กระทบ ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาตามผลผลิตโดยภาพรวม นักเรียนมีวิสัยทัศน์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

ส่วนงานวิจัยที่ทำการประเมินผลโครงการโดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) กับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีเพียงเรื่องเดียว ดังนี้

ศณินนุช พิจิตรกร (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ประเมินโครงการรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนพรประสาทวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนพรประสาทวิทยาตามความคิดเห็นของครู ใน 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ 2) เพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วยครูผู้สอนจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย และนักเรียนระดับชั้น ป.4-6 จำนวน 246 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นต่าง ๆ จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อโครงการรักการอ่านใน 5 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นฉบับของครูเท่ากับ .93 และแบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อโครงการรักการอ่านใน 5 ด้าน คือ 1.1 ด้านบริบท พบว่าหลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการรักการอ่านโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับดี 1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่าบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ มีความเพียงพอในระดับปานกลาง 1.3 ด้านกระบวนการ พบว่ากระบวนการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร และการติดตามประเมินผล 1.4 ด้านผลผลิต พบว่าผลการดำเนินงานโครงการรักการอ่าน ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 1.5 ด้านผลกระทบ พบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 2) นิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลางของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน อาจารย์ จำนวน 48 คน ในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน กรุงเทพมหานคร โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี และห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ใช้ห้องสมุดที่เป็นครูและนักเรียน ดังนี้

สถานที่	ครู	นักเรียน. ป.4	นักเรียน. ป.5	นักเรียน. ป.6	นักเรียน ม. 1-3	รวม
โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน กทม.	19	46	33	28	103	229
ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ กทม.	15	-	-	-	-	15
โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ ลพบุรี	14	22	21	18	67	142

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนด้านการสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุด ประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบและปลายเปิด
2. แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน
3. แบบสอบถามพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของนักเรียน
4. แบบสัมภาษณ์การให้การสนับสนุนของครู
5. แบบสอบถามพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของครู

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยตั้งคณะทำงานเพื่อเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละแห่ง โดยเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

วันที่ 19 กรกฎาคม 2554 โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน กรุงเทพมหานคร

วันที่ 26 กรกฎาคม 2554 ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพมหานคร

วันที่ 23 สิงหาคม 2554 โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี

คณะทำงานได้รับข้อมูลสมบูรณ์กลับคืนมา ดังนี้

สถานที่	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน. ป.4	นักเรียน. ป.5	นักเรียน. ป.6	นักเรียน. ม. 1-3
โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน กทม.	1	19	46	33	28	103
ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ กทม.	1	15	-	-	-	-
โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ ลพบุรี	1	14	22	21	18	67
รวม	3	48	68	54	46	170

* ไม่สามารถเก็บข้อมูลผู้ใช้ที่เป็นนักเรียนได้เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้เปิดทำการแบบปกติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อมูลในข้อคำถามแบบเลือกตอบมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ จากนั้นแจกแจงตามความถี่ของการเข้าใช้ห้องสมุด วัตถุประสงค์ของการเข้าใช้ห้องสมุด ช่วงเวลาที่เข้าใช้ห้องสมุด การยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด และประเภทของหนังสือที่ชอบอ่าน ดังนี้

กำหนดความถี่ของการเข้าใช้ห้องสมุด 3 ระดับ ดังนี้

มาก หมายถึง 5 วัน/สัปดาห์

ปานกลาง หมายถึง 3 - 4 วัน/สัปดาห์

น้อย หมายถึง 1 - 2 วัน/สัปดาห์

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน มาแจกแจงความถี่ โดยกำหนดค่าน้ำหนัก ดังนี้

จริงมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

จริง กำหนดให้ 3 คะแนน

ไม่จริง กำหนดให้ 2 คะแนน

ไม่จริงเลย กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ โดยมีการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.00	หมายถึง	จริงมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	จริง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ไม่จริง
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่จริงเลย

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามด้านความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ มาแจกแจงความถี่ โดยกำหนดค่าน้ำหนัก ดังนี้

มีความพึงพอใจมากที่สุด	กำหนดให้	4 คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	กำหนดให้	3 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ โดยมีการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.51-4.00	หมายถึง	พอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	พอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	พอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

4. นำข้อมูลจากแบบสอบถามด้านการให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มาแจกแจงความถี่ โดยกำหนดค่าน้ำหนัก ดังนี้

มีการสนับสนุนมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
มีการสนับสนุนมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
มีการสนับสนุนพอประมาณ	กำหนดให้	3 คะแนน
มีการสนับสนุนน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
มีการสนับสนุนน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ โดยมีการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 103)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	พอประมาณ
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

5. นำข้อมูลจากแบบสอบถามด้านความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดของครูที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ มาแจกแจงความถี่ โดยกำหนดค่าน้ำหนัก ดังนี้

มีความพึงพอใจมากที่สุด	กำหนดให้ 4 คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	กำหนดให้ 3 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อ โดยมีการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.51-4.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

6. นำข้อมูลในส่วนของแบบสอบถามแบบปลายเปิดมาแจกแจงความถี่ และพรรณนา

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โครงการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลาง ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก คือ การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลางของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการใช้แบบสอบถามนักเรียนและครู และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 404 คน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (จำนวน 240 คน) และมีครูผู้สอน จำนวน 19 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน โดยมีนางสุคนธ์ พงศ์วัฒนวิจิตร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ณ วันที่สัมภาษณ์ (19 กรกฎาคม 2554) ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนมาแล้ว เป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน ส่วนผู้ช่วยผู้อำนวยการเพิ่งเข้ารับตำแหน่งในปีการศึกษา 2554 จำนวนครูผู้สอน รวม 19 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 15 คน อายุระหว่าง 27 - 54 ปี ประสบการณ์การสอนมีตั้งแต่ 1 - 30 ปี ครูที่สอนระดับอนุบาล จำนวน 1 คน ระดับประถมศึกษา 15 คน และระดับมัธยมศึกษา 10 คน วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีและปริญญาโท จากสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีการศึกษา จิตวิทยา ศิลปะ พลศึกษา การประถมศึกษา เคมี ดุริยางค์ไทย คหกรรมศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาศาสตร์การกีฬา การวัดและประเมินผลการศึกษา บรรณารักษศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมี จำนวน 107 คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 46 คน ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 33 คน และระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 - 3 จำนวน 103 คน

ห้องสมุดโรงเรียนตั้งอยู่ภายในอาคารเรียน ขนาด 1 ห้องเรียน พร้อมด้วยโต๊ะนั่งอ่าน 5 ตัว และเก้าอี้ 22 ตัว คอมพิวเตอร์ใช้งานจำนวน 5 เครื่อง และเพื่อการสืบค้น 1 เครื่อง สภาพชั้นหนังสือและสภาพห้องสมุดโดยรวมมีสภาพดี แต่เนื่องจากโต๊ะนั่งอ่านมีขนาดใหญ่กว่าโต๊ะมาตรฐานโรงเรียน และพื้นที่ค่อนข้างคับแคบ ทำให้การจัดสภาพทางกายภาพค่อนข้างแน่น นอกจากนี้ยังใช้เป็นห้องเรียนสำหรับบางวิชาด้วย ห้องสมุดเปิดให้บริการ ระหว่าง 7.00- 8.30 น. และ 11.30 -12.30 น. ห้องสมุดโรงเรียนดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธาน ครูบรรณารักษ์ 1 คน และคณะครูอาจารย์เป็นกรรมการ รวมทั้งสิ้น 8 คน ภาระงานของครูบรรณารักษ์ประกอบด้วยภาระงานสอน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ภาระงานอื่น 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และภาระงานห้องสมุด 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ลักษณะการบริหารงานห้องสมุด ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้กำหนดนโยบายและการบริหารจัดการโดยตรง โดยมีบรรณารักษ์ และครูภาษาไทยเป็นผู้ดำเนินงานตามนโยบาย ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมามีการสับเปลี่ยนตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ ทำให้การบริหารงานส่วนใหญ่เป็นภาระงานของผู้อำนวยการโรงเรียน และแม้ว่าผู้บริหารจะไม่มีนโยบายการพัฒนาห้องสมุดเป็นลายลักษณ์อักษรแต่ได้ให้การสนับสนุนในรูปของการจัดงบประมาณแก่ห้องสมุดในการดำเนินงานกิจกรรมของห้องสมุด เช่น จัดหาหนังสือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

งบประมาณที่จัดให้แก่ห้องสมุดในช่วงปีที่ผ่านมา พบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณประจำปี ทั้งจากหน่วยงานอื่นและงบของโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 95,000 บาท ซึ่งเป็นเงินค่าจัดซื้อหนังสือและค่าดำเนินงานของห้องสมุด สำหรับการแสวงหาแหล่งสนับสนุนด้านการเงินและทรัพยากร ในอดีตเคยได้รับเงินบริจาคจากชุมชนในการพัฒนาห้องสมุด แต่ปัจจุบันชุมชนมุ่งเน้นการส่งเสริมศาสนาอิสลาม

ปี	งบประมาณ (บาท)	หนังสือ (เล่ม)	ผู้ใช้ (คน)	การยืม (เล่ม)	กิจกรรม
2553	100,00.00	1,056	500	1,567	2
2552	100,00.00	1,250	500	991	3
2551	-	-	-	-	-

การสนับสนุนบรรณารักษ์ ในด้านความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครเคยจัดอบรมความรู้แก่ครูบรรณารักษ์เป็นระยะ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็เคยจัดอบรมแก่ครูบรรณารักษ์เมื่อคราวที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนโดยการจัดห้องสมุดโรงเรียนพร้อมกับการอบรมความรู้เบื้องต้นมาแล้วเช่นกัน

การสนับสนุนห้องสมุดในด้านบุคลากร ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดการดำเนินงานของห้องสมุดในรูปของ คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยครูอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ จำนวน 8 คน นอกจากนี้ยังมีคณะนักเรียนทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มบรรณารักษ์น้อย”

การให้ความสำคัญต่อห้องสมุดโรงเรียน ผู้อำนวยการกำหนดให้ครูผู้สอนวางแผนการสอนพร้อมด้วยกิจกรรมที่ต้องเข้าใช้ห้องสมุด เช่น การกำหนดชั่วโมงเรียนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1-3 ให้เข้าไปเรียนในห้องสมุดหรือการจัดกิจกรรมในโครงการรักการอ่าน หรือให้ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การเล่านิทาน การแนะนำหนังสือ กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ เป็นต้น นอกจากนี้ครูบรรณารักษ์สอนการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนที่เข้ามาเรียนในห้องสมุดแล้ว คณะกรรมการห้องสมุดยังจัดหนังสือไว้ตามห้องเรียนเป็นมุมหนังสือเล็ก ๆ และสับเปลี่ยนหนังสือในแต่ละชั้น เช่น กิจกรรมกระเช้าความรู้เคลื่อนได้ ต้นไม้ความรู้ เป็นต้น และเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการห้องสมุดโดยมีการจัดตั้งชมรมห้องสมุดโดยใช้ชื่อว่า กลุ่มบรรณารักษ์น้อย ห้องสมุดโรงเรียน

ไม่สามารถเปิดให้บริการนอกเวลาเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้ปกครองมีความประสงค์ให้บุตรหลานไปเรียนหลักศาสนาอิสลามหลังเลิกเรียนทุกวัน

การปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนด้านกายภาพและทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนระบบการสืบค้นข้อมูล เมื่อสำนักหอสมุดกลางได้ดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการชุมชน เมื่อปี 2550 พบว่าเริ่มมีการดำเนินงานจัดทำห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ขึ้น โดยมีโครงการจัดหาคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นหนังสือและอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีโครงการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดหาหนังสือเพิ่มเติมด้วยโดยได้รับการสนับสนุนจากกรุงเทพมหานครเป็นหลัก ส่วนการสนับสนุนจากชุมชนไม่ค่อยสม่ำเสมอ และส่วนใหญ่เป็นการขอความร่วมมือเฉพาะเรื่องทางศาสนา

ปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนความสำเร็จของห้องสมุด ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเห็นว่าความกระตือรือร้นของครูบรรณารักษ์จะเป็นส่วนที่ดึงดูดบุคลากรในโรงเรียนให้เห็นความสำคัญของห้องสมุด และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดให้บรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ส่วนปัญหา/อุปสรรค หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเห็นว่าอุปสรรคของโรงเรียนคือการโอนย้ายของบุคลากรในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้นโยบายการบริหารจัดการของโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง รวมถึงการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนจึงขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งมีการเปลี่ยนตัวครูครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุดบ่อยครั้ง จึงทำให้ขาดความชำนาญและทักษะที่จำเป็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

ข้อมูลเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน พฤติกรรมการใช้ห้องสมุด และความพึงพอใจในการบริการของห้องสมุด ปรากฏผลดังนี้

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีนิสัยรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับจริง ($\bar{X}=3.12$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีนิสัยรักการอ่านในระดับจริงมากมีเพียง 1 ข้อ คือ นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือ ($\bar{X}=3.60$) นอกนั้นค่าเฉลี่ยระดับจริงทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 ข้อคือ นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่าน และนักเรียนชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด ($\bar{X}=3.31$) รองลงมา คือนักเรียนชอบอ่านหนังสือ ($\bar{X}=3.30$) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ	3.30	0.55	จริง
2. นักเรียนอ่านหนังสือที่ชอบซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง	2.64	0.83	จริง

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. นักเรียนแลกเปลี่ยนหนังสืออ่านกับเพื่อน	2.81	0.89	จริง
4. นักเรียนเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้เพื่อนฟัง	2.65	0.86	จริง
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุด	3.17	0.75	จริง
6. นักเรียนอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง	3.23	0.67	จริง
7. นักเรียนคอยดูแลรักษาหนังสือไม่ให้ชำรุดเสียหาย	3.21	0.62	จริง
8. นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่าน	3.31	0.82	จริง
9. นักเรียนชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด	3.31	0.59	จริง
10. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือ	3.60	0.58	จริงมาก
รวม	3.12	0.36	จริง

2. พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

2.1 การเข้าใช้ห้องสมุด พบว่านักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.20 ระดับปานกลาง สัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90 และระดับน้อย สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90

2.2. วัตถุประสงค์ของการเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน พบว่านักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้ามากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 79.40 รองลงมาคือเพื่ออ่านหนังสือ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 68.20 เพื่อทำการบ้าน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 และอื่น ๆ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50

2.3. การยืมหนังสือของห้องสมุด พบว่านักเรียนยืมหนังสือไม่บ่อยมีจำนวนมากที่สุด 73 คน คิดเป็นร้อยละ 68.20 ส่วนที่มีการยืมหนังสือบ่อยมีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และที่ไม่เคยยืมหนังสือในห้องสมุด มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

2.4. ประเภทของหนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน พบว่านักเรียนประถมศึกษาชอบอ่านหนังสือการ์ตูนมากที่สุด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 81.30 รองลงมา คือ นิทาน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 68.20 ความรู้ทั่วไป 64 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 นิยาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 เรื่องเกี่ยวกับอาชีพ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 เรื่องสั้น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 และอื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุด พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุดโดยรวมรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าใช้ ($\bar{X}=3.53$) จำนวนหนังสือ

ที่ในห้องสมุดมีเพียงพอ มีครูช่วยเหลือแนะนำในห้องสมุดอย่างดี ($\bar{X}=3.51$) เท่ากัน และ หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย ($\bar{X}=3.46$) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ความพึงพอใจต่อการบริการห้องสมุดของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จำนวนหนังสือที่ในห้องสมุดมีเพียงพอ	3.51	0.62	พอใจมากที่สุด
2. มีหนังสือใหม่เข้ามาในห้องสมุดเสมอ	3.25	0.69	พอใจมาก
3. หนังสือไม่ชำรุดฉีกขาด	2.90	0.86	พอใจมาก
4. จำนวนเก้าอี้หรือที่นั่งมีเพียงพอ	3.07	0.75	พอใจมาก
5. จำนวนพื้นที่ของห้องสมุดไม่คับแคบ	3.27	0.72	พอใจมาก
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาหนังสือมีเพียงพอ	2.93	0.91	พอใจมาก
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอ	2.94	0.91	พอใจมาก
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดเหมาะสม	3.37	0.67	พอใจมาก
9. มีครูช่วยเหลือแนะนำในห้องสมุดอย่างดี	3.51	0.66	พอใจมากที่สุด
10. หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย	3.46	0.74	พอใจมาก
11. ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าไปใช้	3.53	0.65	พอใจมากที่สุด
12. ห้องสมุดมีความเงียบสงบ	2.77	0.90	พอใจมาก
13. จำนวนหนังสือที่ให้ยืมออกนอกห้องสมุดมีเพียงพอ	3.40	0.64	พอใจมาก
14. ระยะเวลาที่ให้ยืมมีเพียงพอ	3.24	0.73	พอใจมาก
รวม	3.23	0.42	พอใจมาก

4. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน พบว่านักเรียนมัศึกษามีนิสัยรักการอ่าน โดยรวมอยู่ในระดับจริง ($\bar{X}=2.92$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่านิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับจริงเกือบทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ นักเรียนได้ความรู้ใหม่ๆ จากการอ่านหนังสือ ($\bar{X}=3.32$) นักเรียนชอบไปห้องสมุด เพราะมีหนังสือหลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน ($\bar{X}=3.29$) นักเรียนชอบอ่านหนังสือใหม่ในห้องสมุดของโรงเรียน ($\bar{X}=3.13$) ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนมักยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนไปอ่าน	2.75	0.78	จริง
2. นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน	2.46	0.67	ไม่จริง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. เวลาว่างช่วงพักกลางวัน นักเรียนจะไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด	2.97	0.69	จริง
4. นักเรียนหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติมบทเรียนในแต่ละวิชา	2.70	0.59	จริง
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน	2.83	0.65	จริง
6. นักเรียนชอบอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง	3.08	0.59	จริง
7. นักเรียนรู้สึกเวลาหมดอย่างรวดเร็วเมื่ออ่านหนังสือ	3.04	0.79	จริง
8. นักเรียนชอบอ่านหนังสือใหม่ในห้องสมุดของโรงเรียน	3.13	0.74	จริง
9. นักเรียนชอบไปห้องสมุด เพราะมีหนังสือหลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน	3.29	0.62	จริง
10. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือเสร็จแล้ว มักเก็บวางเป็นระเบียบ	3.01	0.66	จริง
11. เมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยในเรื่องใด จะหาหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาอ่านให้หายสงสัย	2.98	0.74	จริง
12. นักเรียนคอยดูแลหนังสือไม่ให้ชำรุดเสียหาย	3.07	0.65	จริง
13. นักเรียนและเพื่อนแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่าน	2.68	0.82	จริง
14. นักเรียนชอบจดบันทึกข้อความหรือเนื้อเรื่องที่น่าสนใจจากหนังสือที่อ่าน	2.57	0.82	จริง
15. นักเรียนจะคุยหรือเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้เพื่อนฟัง	2.77	0.69	จริง
16. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.96	0.66	จริง
17. นักเรียนได้ความรู้ใหม่ๆ จากการอ่านหนังสือ	3.32	0.69	จริง
รวม	2.92	0.35	จริง

5. พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

5.1 ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60 ในระดับปานกลาง สัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 60.20 และระดับน้อย สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10

5.2 วัตถุประสงค์ในการเข้าห้องสมุด พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 75.70 เพื่อศึกษาค้นคว้า จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 เพื่อทำการบ้าน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 และอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90

5.3 ความถี่ในการยืมหนังสือ พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษา ยืมหนังสือไม่บ่อยมีจำนวนมากที่สุด 73 คน คิดเป็นร้อยละ 70.90 ยืมบ่อยครั้ง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และไม่เคื่อยืมเลย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60

5.4 ประเภทของหนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน พบว่า ชอบอ่านหนังสือประเภทการ์ตูน มีจำนวนมากที่สุด 81คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 นิทาน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 ความรู้ทั่วไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 นวนิยาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 41.70 หนังสือเกี่ยวกับอาชีพ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 เรื่องสั้น 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และอื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80

6. ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุด พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.89$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย ($\bar{X}=3.34$) ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าไปใช้ ($\bar{X}=3.17$) มีครูช่วยเหลือแนะนำในห้องสมุดอย่างดีและจำนวนหนังสือในห้องสมุดมีเพียงพอ ($\bar{X}=3.09$) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จำนวนหนังสือในห้องสมุดมีเพียงพอ	3.09	0.69	พอใจมาก
2. มีหนังสือใหม่เข้ามาในห้องสมุดเสมอ	3.04	0.74	พอใจมาก
3. หนังสือไม่ชำรุดฉีกขาด	2.84	0.84	พอใจมาก
4. จำนวนเก้าอี้หรือที่นั่งมีเพียงพอ	2.75	0.84	พอใจมาก
5. จำนวนพื้นที่ของห้องสมุดไม่คับแคบ	2.83	0.93	พอใจมาก
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาหนังสือมีเพียงพอ	2.37	0.94	พอใจน้อย
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอ	2.44	0.94	พอใจน้อย
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดเหมาะสม	3.01	0.87	พอใจมาก
9. มีครูช่วยเหลือแนะนำในห้องสมุดอย่างดี	3.09	0.77	พอใจมาก
10. หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย	3.34	0.71	พอใจมาก
11. ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าไปใช้	3.17	0.80	พอใจมาก
12. ห้องสมุดมีความเงียบสงบ	2.53	0.87	พอใจมาก
13. จำนวนหนังสือที่ให้ยืมออกนอกห้องสมุดมีเพียงพอ	3.06	0.79	พอใจมาก
14. ระยะเวลาที่ให้ยืมมีเพียงพอ	2.92	0.88	พอใจมาก
รวม	2.89	0.46	พอใจมาก

สำหรับแบบสอบถามแบบปลายเปิดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) ด้านกายภาพของห้องสมุด อยากให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่ม จำนวน 25 คน อยากให้มีพื้นที่กว้างมากขึ้น จำนวน 20 คน อยากให้เงียบสงบไม่มีเสียงรบกวน จำนวน 13 คน อยากให้เพิ่มโต๊ะ-เก้าอี้ นั่งอ่านมากขึ้น จำนวน 5 คน อยากให้มีอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้น จำนวน 4 คน (2) ด้านทรัพยากร

สารสนเทศ อยากให้มีจำนวนหนังสือเพิ่มมากขึ้น จำนวน 17 คน อยากให้มีหนังสือใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น จำนวน 13 คน (3) ด้านการบริการของห้องสมุด อยากให้เพิ่มเวลาการให้บริการ จำนวน 3 คน อยากให้มีบรรณารักษ์อยู่ประจำ จำนวน 3 คน อยากให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 2 คน

7. ความคิดเห็นของครูโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด

7.1 การให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด

ช่วงก่อนการพัฒนาห้องสมุด ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.89$) สนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุด ($\bar{X}=4.79$) และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X}=4.63$) สำหรับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก คือ นโยบายการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหาร ($\bar{X}=4.32$) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของครู

การสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน	4.89	0.32	มากที่สุด
นโยบายการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหาร	4.32	0.75	มาก
สนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุด	4.79	0.54	มากที่สุด
สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.63	0.60	มากที่สุด
รวม	4.66	0.35	มากที่สุด

สำหรับบทบาทของครูในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุด ครูมีความคิดเห็นว่าบทบาทในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาห้องสมุดมีจำนวนมากที่สุด 11 คน รองลงไปคือ กำหนดให้นักเรียนในชั้นที่รับผิดชอบไปช่วยทำงาน เมื่อเริ่มการพัฒนาจำนวน 8 คน มีบทบาทในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด จำนวน 7 คน มีบทบาทในการเข้าร่วมวางแผนงานการพัฒนาห้องสมุด จำนวน 6 คน ช่วยเหลือในเรื่องติดต่อประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน จำนวน 4 คน และมีบทบาทในการช่วยเหลือเรื่องการระดมทุน เช่น ขอรับบริจาค 1 คน ตามลำดับ

7.2 ด้านพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของครู

7.2.1 การเข้าใช้ห้องสมุด พบว่าครูเข้าใช้ห้องสมุดในระดับมาก สัปดาห์ละ 5 วัน คิดเป็นร้อยละ 15.80 ในระดับปานกลาง สัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 และในระดับน้อย สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80

7.2.2 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่าเพื่อศึกษาค้นคว้า มีจำนวนมากที่สุด 15 คน รองลงมาคือ ใช้เพื่อเตรียมการสอน จำนวน 13 คน และเพื่ออ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง จำนวน 11 คน

7.2.3 ความถี่ในการยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด พบว่าครูยืมหนังสือนาน ๆ ครั้ง มากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมาคือ บ่อยครั้ง จำนวน 3 คน และไม่เคย จำนวน 1 คน

7.2.4 ประเภทของหนังสือที่เลือกอ่าน พบว่าครูชอบอ่านหนังสือประเภทความรู้ทั่วไปมากที่สุด จำนวน 14 คน รองลงมาคือ ตำรา/วิชาการ จำนวน 13 คน คู่มือประกอบอาชีพ จำนวน 11 คน หนังสืออื่น ๆ จำนวน 8 คน เรื่องสั้น จำนวน 7 คน และนิยาย จำนวน 5 คน ตามลำดับ

7.2.5 ความถี่ของการนำนักเรียนมาจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนในห้องสมุด พบว่า ครูนำนักเรียนมาจัดกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง มากที่สุด จำนวน 15 คน ส่วนนำมาจัดกิจกรรมบ่อยครั้ง จำนวน 4 คน

7.3 ด้านความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุด

พบว่าครูโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนมีความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจในมนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.53$) ส่วนข้อที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ระยะเวลาในการให้ยืม ($\bar{X}=3.21$) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 ข้อคือ จำนวนหนังสือที่ในห้องสมุดมีเพียงพอ ความสะดวกในการหยิบตัวเล่มจากชั้น และบริเวณที่นั่งอ่านสะอาด/เรียบร้อย ความสะดวกของเคาน์เตอร์บริการยืม-คืน ($\bar{X}=3.11$) เท่ากัน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดของครูโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จำนวนหนังสือที่ในห้องสมุดมีเพียงพอ	3.11	0.57	มาก
2. ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด	3.05	0.62	มาก
3. สภาพตัวเล่มหนังสือ (เก่า ชำรุด)	2.16	0.60	น้อย
4. จำนวนที่นั่งอ่าน	2.21	0.42	น้อย
5. จำนวนพื้นที่โดยรวมของห้องสมุด	2.05	0.52	น้อย
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการค้นหาหนังสือ	2.05	0.52	น้อย
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการสืบค้นอินเทอร์เน็ต	2.00	0.58	น้อย
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุด	2.74	0.56	มาก
9. การมีส่วนร่วมในการแนะนำหนังสือเข้าห้องสมุด	2.58	0.84	มาก
10. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอน	2.95	0.78	มาก
11. ความสะดวกในการหยิบตัวเล่มจากชั้น	3.11	0.46	มาก
12. สภาพความเรียบร้อยของชั้นวางหนังสือ	2.84	0.69	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
13. บริเวณที่นั่งอ่านสะอาด/เรียบร้อย	3.11	0.57	มาก
14. ความเงียบสงบในห้องสมุด	2.58	0.69	มาก
15. แสงสว่างในห้องสมุด	3.05	0.62	มาก
16. ความสะอาดของเคาน์เตอร์บริการยืม-คืน	3.11	0.57	มาก
17. ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์กิจกรรม	2.95	0.62	มาก
18. มนุษย์สัมพันธ์ของผู้ให้บริการ	3.53	0.61	มากที่สุด
19. จำนวนหนังสือที่ให้ยืม	2.95	0.62	มาก
20. ระยะเวลาในการให้ยืม	3.21	0.42	มาก
รวมทั้งหมด	2.77	0.30	มาก

ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร ตั้งขึ้นเพื่อให้ภิกษุสามเณร ศึกษาคัมภีร์ และใช้เวลาว่างจากการเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่ออ่านหนังสือประเภทต่างๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น เดิมหนังสือส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่ได้รับบริจาค ไม่มีการจัดเก็บตามหมวดหมู่ จากนั้นมีการปรับปรุงห้องสมุด โดยมีนิสิตจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มาจัดหมวดหมู่หนังสือให้บางส่วน และเมื่อ พ.ศ. 2550 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้จัดถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร สำนักหอสมุดกลางจึงได้จัดโครงการพัฒนาห้องสมุดขึ้น โดยมีการสำรวจทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ทั้งหมด พิจารณาคัดเลือกหนังสือเพื่อการจำหน่ายออก วิเคราะห์หมวดหมู่ และลงรายการในฐานข้อมูลในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จัดกายภาพของห้องสมุดใหม่เพื่อให้ภูมิทัศน์ของห้องสมุดดีขึ้น จัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มเติม ตลอดจนอบรมการใช้ห้องสมุดให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งประกอบด้วยภิกษุ สามเณร แม่ชี และบุคคลทั่วไป

ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตารามฯ เป็นอาคารเอกเทศ ตั้งอยู่ที่ชั้น 2 มี โต๊ะอ่านหนังสือ 2 ตัว และเก้าอี้ 40 ตัว คอมพิวเตอร์ใช้งาน จำนวน 4 เครื่อง ห้องสมุดเปิดบริการเวลา 12.00 -20.30 น.

พระครูปลัดธีรวัฒน์ (เผชญ กวีวิโส) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม เลขานุการเจ้าคณะแขวงศิริราช ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตารามฯ ทำหน้าที่กำกับดูแลห้องสมุด มาเป็นเวลา 4 ปี โดยมีผู้ช่วยงานบริหารโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการ จำนวน 15 รูป ซึ่งอายุอยู่ระหว่าง 29 ปี - 51 ปี ประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 3 ปี - 12 ปี สอนระดับประถมศึกษา 2 รูป ระดับมัธยมศึกษา 8 รูป และไม่ได้สอน 5 รูปและมีชมราวาสทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน

การสนับสนุนการบริหารงานห้องสมุดแม้ไม่มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแต่ได้ให้การสนับสนุนในรูปแบบของการจัดงบประมาณ ให้กับห้องสมุดเพื่อให้ภิกษุ สามเณร ศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ทางสายสามัญ แต่เดิมการบริหารงานของห้องสมุดอยู่ในรูปของคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากท่านเจ้าอาวาส ตั้งแต่ปี 2550 เพื่อบริหารจัดการห้องสมุดซึ่งได้รับการพัฒนาจากสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เป็นห้องสมุดมาตรฐาน มีการจัดหมวดหมู่หนังสือ มีฐานข้อมูลอัตโนมัติ โดยมีชมราวาส 1 คน เป็นอาสาสมัครโดยทำหน้าที่เปิด – ปิด ห้องสมุด และให้บริการแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูล การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การบริการยืม-คืนหนังสือ ตลอดจนดูแลความเรียบร้อยทางกายภาพของห้องสมุด สำหรับคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตั้งแต่ปี 2550 บางรูปได้ไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ บางรูปย้ายไปจำพรรษาที่วัดอื่นๆ และบางรูปได้รับการแต่งตั้งให้มีสมณศักดิ์สูงขึ้นทำให้มีศาสนิกจมากมาจนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของห้องสมุดได้อีก เดิมการบริหารงานอยู่ในรูปของคณะกรรมการ เพื่อร่วมในการจัดทำโครงการต่างๆ การจัดสรรงบประมาณให้กับห้องสมุด โดยมีชมราวาสรับหน้าที่ให้บริการการใช้ภายในห้องสมุด ต่อมากรรมการหลายรูปได้สึกไปบ้าง ย้ายไปบ้างหรือเลื่อนสมณศักดิ์จนไม่เวลาเพียงพอที่จะเข้ามาบริหารจัดการห้องสมุด

สำหรับงบประมาณห้องสมุด คณะกรรมการห้องสมุดร่วมกันพิจารณาจัดสรรงบประมาณ โดยทำเรื่องร้องขอยังผู้ช่วยเจ้าอาวาสเพื่ออนุมัติเงินจากกองทุนสำหรับนักเรียนวัดระฆังฯ ซึ่งการอนุมัติจะทำเป็นครั้งคราวไม่มีงบประมาณประจำปี ส่วนการสนับสนุนบรรณารักษ์ในด้านความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์นั้น ได้ร่วมกับสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดอบรมด้านการใช้ฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ การจัดเรียงหนังสือ การบริการช่วยการศึกษาค้นคว้า และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

สำหรับปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนความสำเร็จของห้องสมุด พระครูปลัดธีรวัฒน์ เห็นว่าปัจจัยที่จะทำให้ห้องสมุดประสบความสำเร็จได้นั้นควรได้รับการสนับสนุนในด้านสถานที่ บุคลากร งบประมาณ และผู้ใช้บริการ

ส่วนปัญหา/อุปสรรค หรือข้อจำกัดต่าง ๆ มีดังนี้

สถานที่ตั้ง ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ฯ อยู่ห่างจากโรงเรียนปริยัติธรรม ทำให้สามเณรไม่มีเวลาเพียงพอที่จะไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เนื่องจากการเรียนวิชานักธรรมและวิชาบาลี ต้องใช้เวลาในการท่องจำเป็นส่วนใหญ่ เวลาที่เรียน ตั้งแต่ 9.00 – 11.00 น. และ 18.00 -21.00 น. เวลาพักกลางวัน 12.00 -13.00 น. เวลาที่เหลือสามเณรต้องทุ่มเทให้การท่องบทเรียนพระปริยัติธรรมมากเป็นพิเศษ ความสนใจในการศึกษาค้นคว้าความรู้สายสามัญจึงลดความสำคัญลง การเดินทางมาที่ห้องสมุดจึงมีน้อยลง

งบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสที่กำกับดูแลเป็นผู้พิจารณา ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณเป็นครั้งคราว แล้วแต่ว่าคณะกรรมการเสนอให้พิจารณาอนุมัติ ทำให้ห้องสมุดได้รับงบประมาณไม่สม่ำเสมอ

บุคลากร ภูมิภาคสามแฉกรมีจำนวนทั้งสิ้น ประมาณ 80 รูป เป็นพระนวกะ (พระบวชใหม่) ประมาณ 18 รูป สามเณร 10 รูป นอกนั้นเป็นพระที่มีสมณศักดิ์สูง ซึ่งมีทั้งการย้าย การสึกจากพระ หรือไปเป็นสมณทูตอยู่ต่างประเทศ สามเณรที่เคยช่วยงานเมื่อสึกออกไป การดำเนินงานในห้องสมุด จึงไม่ต่อเนื่อง ขาดทีมทำงานที่เข้มแข็ง และผู้ที่ทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความรู้ความสามารถทางบรรณารักษศาสตร์เพื่อให้สามารถทำงานเทคนิคและจัดกิจกรรมของห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรสี)

ความคิดเห็นของครูห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรสี) เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด

1. การให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด

ช่วงก่อนการพัฒนาห้องสมุด พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากในข้อ ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.40$) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X}=4.07$) นโยบายการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหาร ($\bar{X}=3.93$) และสนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุด ($\bar{X}=3.73$) ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของครู

การสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน	4.40	0.51	มากที่สุด
นโยบายการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหาร	3.93	1.10	มาก
สนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุด	3.73	1.16	มากที่สุด
สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.07	0.80	มากที่สุด
รวม	4.03	0.60	มาก

สำหรับบทบาทของครูในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุด มีความคิดเห็นว่ามีบทบาทในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาห้องสมุด จำนวน 7 รูป ช่วยเหลือในเรื่องติดต่อประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน จำนวน 6 รูป มีบทบาทในการช่วยเหลือเรื่องการระดมทุน เช่น ขอรับบริจาค จำนวน 5 รูป เข้าร่วมวางแผนงานการพัฒนาห้องสมุด จำนวน 4 รูป กำหนดให้นักเรียนในชั้นที่รับผิดชอบไปช่วยทำงาน เมื่อเริ่มการพัฒนา 4 รูป และเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด จำนวน 3 รูป

ระหว่างดำเนินการพัฒนาห้องสมุด (Process) พบว่า กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดในฐานะที่เป็นกรรมการมีความคิดเห็นว่าเป็นกรรมการฝ่ายประเมินผล จำนวน 4 รูป เป็นผู้ร่วมสังเกตการณ์ และจัดหาทุน จำนวน 3 รูป และเป็นกรรมการในการจัด

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 2 รูป ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้เป็นกรรมการมีความคิดเห็นว่า สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุด ดังนี้ ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำงาน เช่น การจัดสถานที่ และ ตกแต่งภายในห้องสมุด จำนวน 8 รูป มีส่วนช่วยในการคัดเลือกหนังสือ จำนวน 6 รูป สนับสนุนให้นักเรียนมาช่วยงานห้องสมุดต่อเนื่องจำนวน จำนวน 6 รูป และมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับ “การใช้ห้องสมุด” จำนวน 3 รูป

2. ด้านพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด เนื่องจากขณะที่เก็บข้อมูลไม่สามารถเก็บข้อมูลของผู้ใช้ห้องสมุดได้ คณะวิจัยจึงเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการห้องสมุดซึ่งเป็นผู้ใช้ห้องสมุดด้วยเช่นกัน จำนวน 15 รูป

2.1 การเข้าใช้ห้องสมุด พบว่าคณะกรรมการฯ เข้าใช้ห้องสมุดในระดับมาก สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 1 รูป ในระดับปานกลาง สัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 1 รูป และในระดับน้อย สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 13 รูป

2.2 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่าคณะกรรมการฯ เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า จำนวน 12 รูป อ่านเพื่อความบันเทิง จำนวน 11 รูป และเข้าใช้เพื่อเตรียมการสอน จำนวน 5 รูป

2.3 การยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด พบว่ามีการยืมนาน ๆ ครั้ง จำนวน 11 รูป และไม่เคยยืมเลย จำนวน 4 รูป

2.4 ประเภทของหนังสือที่เลือกอ่าน พบว่า ประเภทที่ชอบอ่านมากที่สุด คือ หนังสือความรู้ทั่วไป และตำราวิชาการ จำนวน 11 รูป รองลงมา คือ คู่มือประกอบอาชีพ จำนวน 3 รูป และ หนังสืออื่น ๆ จำนวน 1 รูป

2.5 การนำนักเรียนมาจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนในห้องสมุด พบว่าไม่เคยเลย จำนวน 8 รูป นาน ๆ ครั้ง จำนวน 7 รูป

3. ด้านความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุด

พบว่าครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.50$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากและค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ สภาพความเรียบร้อยของชั้นวางหนังสือ แสงสว่างในห้องสมุด ($\bar{X}=2.73$) เท่ากัน รองลงมา ความสะดวกในการหยิบตัวเล่มจากชั้นและความเงียบสงบในห้องสมุด ($\bar{X}=2.67$) เท่ากัน ค่าเฉลี่ย จำนวน 6 เท่ากัน คือ จำนวนหนังสือในห้องสมุดมีเพียงพอ จำนวนที่นั่งอ่าน ระยะเวลาในการให้ยืม มนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการค้นหาหนังสือ และการมีส่วนร่วมในการแนะนำหนังสือเข้าห้องสมุด ($\bar{X}=2.53$) ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จำนวนหนังสือที่อยู่ในห้องสมุดมีเพียงพอ	2.53	0.64	มาก
2. ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด	2.47	0.64	น้อย
3. สภาพตัวเล่มหนังสือ (เก่า ชำรุด)	2.27	0.46	น้อย
4. จำนวนที่นั่งอ่าน	2.53	0.64	น้อย
5. จำนวนพื้นที่โดยรวมของห้องสมุด	2.47	0.64	น้อย
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการค้นหาหนังสือ	2.53	0.52	มาก
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการสืบค้นอินเทอร์เน็ต	2.40	0.63	น้อย
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุด	2.33	0.72	น้อย
9. การมีส่วนร่วมในการแนะนำหนังสือเข้าห้องสมุด	2.53	0.83	มาก
10. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอน	2.40	0.91	น้อย
11. ความสะดวกในการหยิบตัวเล่มจากชั้น	2.67	0.62	มาก
12. สภาพความเรียบร้อยของชั้นวางหนังสือ	2.73	0.46	มาก
13. บริเวณที่นั่งอ่านสะอาด/เรียบร้อย	2.47	0.74	น้อย
14. ความเงียบสงบในห้องสมุด	2.67	0.49	มาก
15. แสงสว่างในห้องสมุด	2.73	0.46	มาก
16. ความสะดวกของเคาน์เตอร์บริการยืม-คืน	2.47	0.64	น้อย
17. ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์กิจกรรม	2.33	0.62	น้อย
18. มนุษย์สัมพันธ์ของผู้ให้บริการ	2.53	0.64	มาก
19. จำนวนหนังสือที่ให้ยืม	2.47	0.64	น้อย
20. ระยะเวลาในการให้ยืม	2.53	0.52	มาก
รวมทั้งหมด	2.50	0.39	มาก

ห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

สำนักหอสมุดกลางและกลุ่มรักศิลปะที่ชื่อว่า “กลุ่มสาริกา” ร่วมกันจัดโครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี ในระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2547 – 15 กุมภาพันธ์ 2548 โดยบุคลากรสำนักหอสมุดกลางดำเนินการจัดซื้อหนังสือ วัสดุเพื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ของห้องสมุด รวมทั้งปรับปรุงกายภาพของห้องสมุด ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์เป็นห้องสมุดแห่งแรก ๆ ที่ทางสำนักหอสมุดกลางได้ดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ

โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เปิดรับตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 313 คน
นักเรียนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 185 คน แยกเป็นประถมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 22 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 67 คน ครูผู้สอนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 14 คน เป็นชาย 5 คน และ
หญิง 9 คน ช่วงอายุระหว่าง 27 - 56 ปี ทั้งหมดมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์
การสอน ตั้งแต่ 1 - 34 ปี สอนระดับอนุบาล 2 คน ระดับประถมศึกษา 6 คน และระดับมัธยมศึกษา
6 คน มีนายเดชา ศรีนาราง ปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์มาเป็นเวลา
4 ปี 9 เดือน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจึงไม่มีผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ มีขนาด 60 ตารางเมตร ตั้งรวมอยู่ในอาคารสำนัก
ผู้อำนวยการ มีโต๊ะอ่านขนาดเล็ก 5 ตัว ไม่มีเก้าอี้ที่นั่งอ่าน เปิดบริการระหว่างวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา
7.30 – 15.30 น. สภาพชั้นหนังสือและสภาพห้องสมุดโดยรวมชั้นหนังสือบางส่วนมีสภาพชำรุด
และห้องสมุดมีพื้นที่เล็กเกินไปไม่เพียงพอแก่การให้บริการ และไม่มีอัตราบูรณารักษ์โดยตรง
ดำเนินงานโดยครูผู้สอน 4 คน และนักเรียนทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน 7 คน ในการ
บริหารงานห้องสมุด ผู้อำนวยการเป็นผู้กำหนดนโยบายและบริหารจัดการโดยตรงโดยมีครูผู้ปฏิบัติ
หน้าที่บรรณารักษ์ และครูภาษาไทยเป็นผู้ดำเนินงานตามนโยบาย ซึ่งไม่ได้กำหนดเป็นลายลักษณ์
อักษร แต่ให้การสนับสนุนในรูปของการมอบหมายงานให้คณะครูผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรมของ
ห้องสมุดได้มอบให้ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินงาน และมีครูผู้สอนอื่นๆเข้าร่วมกิจกรรมเป็นครั้งคราว
ปัจจุบันครูผู้ปฏิบัติงานบรรณารักษ์ มีภาระงานสอนคณิตศาสตร์ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

การสนับสนุนด้านงบประมาณ ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดสรรเงินงบประมาณประจำปีแก่
ห้องสมุดโดยได้งบสนับสนุนวิชาการจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณปีละ 2,000 บาท

ปี	งบประมาณ (บาท)	จำนวนหนังสือ (เล่ม)	จำนวนผู้ใช้ (คน)	จำนวนการยืม (เล่ม)	จำนวน กิจกรรม
2553	45,000	2,500	309	5,475	10
2552	30,000	1,600	300	4,327	12
2551	27,000	1,300	327	5,000	10

นอกจากนี้สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดการอบรมครูบรรณารักษ์ซึ่งครูผู้ทำหน้าที่
บรรณารักษ์ของ โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์เข้าอบรม ทำให้โรงเรียนขาดครูผู้สอนและต้องจ้างครูมา
สอนแทน โดยทางโรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทน ประมาณ 4,500 บาท ต่อ
เดือน ผู้อำนวยการโรงเรียนได้กำหนดให้ให้นักเรียนช่วยงานในห้องสมุด คณะนักเรียนจำนวน 7 คน
ซึ่งคัดเลือกโดยครูผู้ทำหน้าที่คัดเลือกนักเรียน ผู้อำนวยการไม่ได้กำหนดให้ครูผู้สอนวางแผนการ
สอนโดยเข้าใช้ห้องสมุด โดยให้ครูผู้สอนพิจารณาตามความเหมาะสมของบทเรียน เช่นจัดกิจกรรม

เล่านิทาน หรือแนะนำหนังสือในช่วงเทศกาลต่าง ๆ สำหรับการสอนการใช้ห้องสมุดนักเรียนที่เป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะให้คำแนะนำให้แก่ผู้เข้าใช้

การปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดห้องสมุดของโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ได้ย้ายจากห้องสมุดเดิม ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 2 ห้องเรียนมาอยู่ในชั้นที่ 1 บริเวณเดียวกับสำนักงานผู้อำนวยการ มีพื้นที่ประมาณ 0.5 ห้องเรียน ซึ่งถือว่าเล็กลงกว่าเดิม ทำให้คับแคบ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการในเวลาพักกลางวัน ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวที่นักเรียนจะสามารถเข้าใช้ได้ ทางโรงเรียนจึงมีโครงการที่ขยายห้องสมุดให้เป็นอาคารเอกเทศ โดยจะของบประมาณสนับสนุนจากทั้งภาครัฐ ชุมชนและองค์กรเอกชนต่างๆ นอกจากนี้ผู้อำนวยการโรงเรียนมีแนวคิดในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อต่างๆ เพื่อให้บริการแก่ครูและนักเรียน

การแสวงหาแหล่งสนับสนุนจากชุมชนหรือที่อื่น ๆ โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ส่วนใหญ่ได้รับความสนับสนุนจากชุมชนในรูปของแรงงาน เช่น โรงเรียนปลูกข้าวเพื่อใช้บริโภคในโรงเรียน จะมีผู้ปกครองมาช่วยในกิจกรรมนี้ทั้งการไถ่ถอน การเก็บเกี่ยวพืชผล ตลอดจนการดูแลสภาพที่ดิน แต่สำหรับความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของผู้บริหารองค์กร ซึ่งทางโรงเรียนจะเรียนเชิญมาประชุมภาคเรียนละ 2 ครั้ง ส่วนใหญ่ไม่ใช้ความช่วยเหลือในเรื่องของงบประมาณ

ปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนความสำเร็จของห้องสมุด ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์จะเป็นส่วนที่ดึงดูดบุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุดและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของห้องสมุด นอกจากนี้เห็นว่าความร่วมมือของครูผู้สอนจะมีส่วนให้การดำเนินงานของห้องสมุดให้บรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ปัญหา/อุปสรรค หรือข้อจำกัดต่างๆ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเห็นว่าโรงเรียนมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ซึ่งไม่เพียงพอในการที่พัฒนาห้องสมุดให้เจริญก้าวหน้าอีกทั้งห้องสมุดควรมีครูบรรณารักษ์ที่มีความตั้งใจที่พัฒนาห้องสมุดอย่างแท้จริง สำหรับอาคารสถานที่ของห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ยังอยู่ในระหว่างการรอนงบประมาณจากทางภาครัฐ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

ข้อมูลเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน พฤติกรรมการใช้ห้องสมุด และความพึงพอใจในการบริการของห้องสมุดของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏดังนี้

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีนิสัยรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับจริง ($\bar{X}=2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับจริงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีดังนี้ นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆจากการอ่านหนังสือ ($\bar{X}=3.33$) นักเรียนคอยดูแลรักษาหนังสือไม่ให้ชำรุดเสียหาย ($\bar{X}=3.31$) นักเรียนชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด ($\bar{X}=3.18$) ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 นิัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ	2.87	0.56	จริง
2. นักเรียนอ่านหนังสือที่ชอบซ้ำๆ กันหลายครั้ง	2.84	0.86	จริง
3. นักเรียนแลกเปลี่ยนหนังสืออ่านกับเพื่อน	2.49	0.91	ไม่จริง
4. นักเรียนเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้เพื่อนฟัง	2.74	0.87	จริง
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุด	2.79	0.52	จริง
6. นักเรียนอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง	2.92	0.78	จริง
7. นักเรียนคอยดูแลรักษาหนังสือไม่ให้ชำรุดเสียหาย	3.31	0.74	จริง
8. นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่าน	3.11	0.84	จริง
9. นักเรียนชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด	3.18	0.53	จริง
10. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือ	3.33	0.70	จริง
รวม	2.96	0.45	จริง

2. พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

2.1 การเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่านักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 ในระดับปานกลาง สัปดาห์ละ 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 55.70 และสัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80

2.2 วัตถุประสงค์ของนักเรียนในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่านักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า มีจำนวนมากที่สุด 40 คน คิดเป็นร้อยละ 65.60 เพื่ออ่านหนังสือ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 49.20 เพื่อทำการบ้าน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ส่วนอื่นๆ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60

2.3 การยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด พบว่านักเรียนยืมหนังสือไม่บ่อยมีจำนวนมากที่สุด 32 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 ยืมบ่อยครั้ง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และไม่เคื่อยืมมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20

2.4 ประเภทของหนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน พบว่าหนังสือที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุดคือ นิทาน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 68.90 รองลงมาคือ การ์ตูน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 หนังสือประเภทอาชีพ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 หนังสือความรู้ทั่วไป 17 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 เรื่องสั้น 15 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60 และหนังสือนิยาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30

3. ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ดังนี้ ระยะเวลาที่ให้ยืมมีเพียงพอ ($\bar{X} = 3.64$) หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย ($\bar{X} = 3.56$) ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าใช้ ($\bar{X} = 3.56$) ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุดของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จำนวนหนังสือที่อยู่ในห้องสมุดมีเพียงพอ	3.38	0.61	พอใจมาก
2. มีหนังสือใหม่เข้ามาในห้องสมุดเสมอ	2.75	0.87	พอใจมาก
3. หนังสือไม่ชำรุดฉีกขาด	2.41	0.86	พอใจน้อย
4. จำนวนเก้าอี้หรือที่นั่งมีเพียงพอ	2.52	1.09	พอใจมาก
5. จำนวนพื้นที่ของห้องสมุดไม่คับแคบ	2.72	0.84	พอใจมาก
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาหนังสือมีเพียงพอ	1.13	0.39	พอใจน้อยที่สุด
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอ	1.16	0.58	พอใจน้อยที่สุด
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดเหมาะสม	2.84	0.99	พอใจมาก
9. มีครูช่วยเหลือแนะนำในห้องสมุดอย่างดี	2.97	0.82	พอใจมาก
10. หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย	3.56	0.72	พอใจมากที่สุด
11. ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าใช้	3.56	0.70	พอใจมากที่สุด
12. ห้องสมุดมีความเงียบสงบ	2.64	0.82	พอใจมาก
13. จำนวนหนังสือที่ให้ยืมออกนอกห้องสมุดมีเพียงพอ	3.15	1.05	พอใจมาก
14. ระยะเวลาที่ให้ยืมมีเพียงพอ	3.64	0.75	พอใจมากที่สุด
รวม	2.74	0.37	พอใจมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

เกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน พฤติกรรมการใช้ห้องสมุด และความพึงพอใจในการบริการของห้องสมุด ปรากฏดังนี้

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับจริง ($\bar{X} = 3.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับจริงมาก ได้แก่ เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือเสร็จแล้ว มักเก็บวางเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 3.66$) นักเรียนชอบไปห้องสมุด เพราะมีหนังสือหลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมานิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับจริง นักเรียนได้ความรู้ใหม่ๆจากการอ่านหนังสือ ($\bar{X} = 3.45$) ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 นิษัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนมักยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนไปอ่าน	3.04	0.59	จริง
2. นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน	1.93	0.72	ไม่จริง
3. เวลาว่างช่วงพักกลางวัน นักเรียนจะไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด	2.72	0.78	จริง
4. นักเรียนหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติมบทเรียนในแต่ละวิชา	2.69	0.72	จริง
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน	3.03	0.76	จริง
6. นักเรียนชอบอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง	2.87	0.58	จริง
7. นักเรียนรู้สึกเวลาหมดอย่างรวดเร็วเมื่ออ่านหนังสือ	3.30	0.78	จริง
8. นักเรียนชอบอ่านหนังสือใหม่ในห้องสมุดของโรงเรียน	2.96	0.79	จริง
9. นักเรียนชอบไปห้องสมุด เพราะมีหนังสือหลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน	3.60	0.52	จริงมาก
10. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือเสร็จแล้ว มักเก็บวางเป็นระเบียบ	3.66	0.57	จริงมาก
11. เมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยในเรื่องใด จะหาหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องนี้มาอ่านให้หายสงสัย	2.87	0.65	จริง
12. นักเรียนคอยดูแลหนังสือไม่ให้ชำรุดเสียหาย	3.40	0.63	จริง
13. นักเรียนและเพื่อนแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่าน	2.97	0.70	จริง
14. นักเรียนชอบจดบันทึกข้อความหรือเนื้อเรื่องที่น่าสนใจจากหนังสือที่อ่าน	2.48	0.80	ไม่จริง
15. นักเรียนจะคุยหรือเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้เพื่อนฟัง	3.10	0.76	จริง
16. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	3.25	0.64	จริง
17. นักเรียนได้ความรู้ใหม่ๆ จากการอ่านหนังสือ	3.45	0.63	จริง
รวม	3.01	0.32	จริง

2. พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

2.1 การเข้าใช้ห้องสมุด พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดในระดับมาก สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 ในระดับปานกลาง สัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 และในระดับน้อย สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70

2.2 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือมากที่สุด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 82.10 เพื่อศึกษาค้นคว้า จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 เพื่อทำการบ้าน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 52.20 และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50

2.3 การยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด พบว่านักเรียนมัธยมศึกษายืมหนังสือออกนอกห้องสมุดไม่บ่อย มีจำนวนมากที่สุด 58 คน คิดเป็นร้อยละ 86.60 ยืมบ่อยครั้ง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 และไม่เคื่อยืม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

2.4 ประเภทของหนังสือที่ชอบอ่าน พบว่าหนังสือประเภทที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชอบอ่านมากที่สุด คือ การ์ตูน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 70.10 รองลงมาคือนิทาน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ความรู้ทั่วไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 นิยาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 เรื่องสั้น จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 หนังสือเกี่ยวกับอาชีพ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 และอื่น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดโรงเรียน พบว่านักเรียนระดับมัศึกษามีความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.85$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากเกือบทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อแรก คือห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าไปใช้ ($\bar{X}=3.37$) หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย ($\bar{X}=3.33$) เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดเหมาะสม ($\bar{X}=3.00$) ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ความพึงพอใจต่อการบริการห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จำนวนหนังสือที่ในห้องสมุดมีเพียงพอ	2.78	0.65	พอใจมาก
2. มีหนังสือใหม่เข้ามาในห้องสมุดเสมอ	2.60	0.70	พอใจมาก
3. หนังสือไม่ชำรุดฉีกขาด	2.99	0.77	พอใจมาก
4. จำนวนเก้าอี้หรือที่นั่งมีเพียงพอ	2.93	0.75	พอใจมาก
5. จำนวนพื้นที่ของห้องสมุดไม่คับแคบ	2.79	0.83	พอใจมาก
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาหนังสือมีเพียงพอ	2.36	1.00	พอใจน้อย
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอ	2.39	0.92	พอใจน้อย
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดเหมาะสม	3.00	0.70	พอใจมาก
9. มีครูช่วยเหลือแนะนำในห้องสมุดอย่างดี	2.99	0.83	พอใจมาก
10. หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย	3.33	0.56	พอใจมาก
11. ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าไปใช้	3.37	0.69	พอใจมาก
12. ห้องสมุดมีความเงียบสงบ	2.91	0.79	พอใจมาก
13. จำนวนหนังสือที่ให้ยืมออกนอกห้องสมุดมีเพียงพอ	2.72	0.83	พอใจมาก
14. ระยะเวลาที่ให้ยืมมีเพียงพอ	2.85	0.66	พอใจมาก
รวม	2.85	0.39	พอใจมาก

สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์มีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) ด้านกายภาพของห้องสมุด อยากให้มีคอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้น จำนวน 30 คน อยากให้ห้องสมุดกว้างมากขึ้น จำนวน 25 คน อยากให้มีโต๊ะ-เก้าอี้ เพิ่มมากขึ้น จำนวน 6 คน อยากให้มีเครื่องปรับอากาศ จำนวน 6 คน อยากให้ห้องสมุดเงียบสงบ จำนวน 3 คน อยากให้ห้องสมุดสวยงาม จำนวน 3 คน อยากให้ห้องสมุดสะอาด จำนวน 3 คน และอยากให้มีอินเทอร์เน็ต จำนวน 2 คน (2) ด้านทรัพยากรสารสนเทศ อยากให้หนังสือมีปริมาณมากขึ้น จำนวน 17 คน อยากให้มีหนังสือใหม่ๆ จำนวน 15 คน อยากให้มีหนังสือประเภทความรู้/วิชาการเพิ่มมากขึ้น จำนวน 5 คน อยากให้มีหนังสือที่หลากหลายประเภท จำนวน 4 คน (4) ด้านการให้บริการของห้องสมุด อยากให้ขยายเวลาการให้บริการเพิ่มมากขึ้น จำนวน 3 คน อยากให้จัดวางหนังสือให้เป็นระเบียบ จำนวน 2 คน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดของครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

1. การให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด

ช่วงก่อนการพัฒนาห้องสมุด ครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์มีความเห็นว่าบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.79$) สนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุด ($\bar{X}=4.64$) และนโยบายการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหาร ($\bar{X}=4.57$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ($\bar{X}=4.43$) ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 การให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของครู

การสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน	4.79	0.58	มากที่สุด
นโยบายการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหาร	4.57	0.65	มากที่สุด
สนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุด	4.64	0.50	มากที่สุด
สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.43	0.76	มาก
รวม	4.61	0.41	มากที่สุด

สำหรับบทบาทของครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุด มีตามลำดับดังนี้ ช่วยเหลือในเรื่องการติดต่อประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน มีมากที่สุด จำนวน 6 คน รองลงมา คือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาห้องสมุด กำหนดให้นักเรียนในชั้นที่รับผิดชอบไปช่วยทำงานเมื่อเริ่มพัฒนา จำนวน 5 คน เท่ากัน เข้าร่วมวางแผนงานการพัฒนาห้องสมุด จำนวน 2 คน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด และช่วยเหลือใน

การระดมทุน เช่น การขอรับบริจาค จำนวน 1 คน เท่ากัน

ระหว่างดำเนินการพัฒนาห้องสมุด (Process) ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาห้องสมุดในฐานะกรรมการห้องสมุด มีความคิดเห็นว่ามีบทบาทในฐานะเป็นกรรมการฝ่ายประเมินผล จำนวน 3 คน เป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และร่วมเป็นสังเกตการณ์, จัดหาทุน จำนวน 2 คน เท่ากัน สำหรับครูที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดที่ไม่ได้เป็นกรรมการ มีความคิดเห็นว่ามีบทบาทในการสนับสนุนให้นักเรียนเข้ามาช่วยงานห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง จำนวน 9 คน ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำงาน จำนวน 8 คน เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับ "การใช้ห้องสมุด" จำนวน 3 คน และช่วยคัดเลือกหนังสือ จำนวน 1 คน

2. พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

2.1 การเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน พบว่าครูไม่ได้เข้าใช้ห้องสมุดมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 เข้าใช้ในระดับมาก สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 ในระดับปานกลาง สัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 และในระดับน้อย สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50

2.2 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่าครูเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้ามากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 85.70 อ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 และเข้าใช้เพื่อการเตรียมการสอน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70

2.3 การยืมหนังสือออกนอกห้องสมุดของครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ พบว่ายืมไม่บ่อย จำนวนมากที่สุด 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 ไม่เคยยืมหนังสือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 และยืมบ่อยครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10

2.4 ประเภทหนังสือที่ครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ชอบอ่าน พบว่าหนังสือประเภทความรู้ทั่วไปครูชอบอ่านมากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 85.70 หนังสือตำรา/วิชาการ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 คู่มือประกอบอาชีพ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 64.30 เรื่องสั้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 นิยาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 ตามลำดับ

2.5 การนำนักเรียนมาจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนในห้องสมุด พบว่าครูนำนักเรียนมาจัดกิจกรรมในห้องสมุดไม่บ่อย มีจำนวนมากที่สุด คือจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 บ่อยครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 และไม่เคยนำนักเรียนมาจัดกิจกรรม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดของครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ พบว่าครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.50$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีค่าพึงพอใจระดับมาก จำนวน 11 ข้อด้วยกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.00 มีดังนี้ ระยะเวลาในการให้ยืม ($\bar{X}=3.14$) มนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ ($\bar{X}=3.07$) และความเงียบสงบในห้องสมุด ($\bar{X}=3.00$) ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ความพึงพอใจที่มีต่อบริการของห้องสมุดของครูโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์

ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. จำนวนหนังสือที่อยู่ในห้องสมุดมีเพียงพอ	2.50	0.52	มาก
2. ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด	2.43	0.65	น้อย
3. สภาพตัวเล่มหนังสือ (เก่า ชำรุด)	2.07	0.48	น้อย
4. จำนวนที่นั่งอ่าน	2.00	0.56	น้อย
5. จำนวนพื้นที่โดยรวมของห้องสมุด	1.86	0.54	น้อย
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการค้นหาหนังสือ	1.50	0.52	น้อย
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการสืบค้นอินเทอร์เน็ต	1.50	0.52	น้อย
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุด	2.50	0.65	มาก
9. การมีส่วนร่วมในการแนะนำหนังสือเข้าห้องสมุด	2.29	0.73	น้อย
10. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอน	2.43	0.85	น้อย
11. ความสะดวกในการหยิบตัวเล่มจากชั้น	2.71	0.83	มาก
12. สภาพความเรียบร้อยของชั้นวางหนังสือ	2.93	0.48	มาก
13. บริเวณที่นั่งอ่านสะอาด/เรียบร้อย	2.93	0.27	มาก
14. ความเงียบสงบในห้องสมุด	3.00	0.39	มาก
15. แสงสว่างในห้องสมุด	2.93	0.62	มาก
16. ความสะดวกของเจ้าหน้าที่บริการยืม-คืน	2.71	0.61	มาก
17. ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์กิจกรรม	2.79	0.70	มาก
18. มนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ	3.07	0.92	มาก
19. จำนวนหนังสือที่ให้ยืม	2.64	0.50	มาก
20. ระยะเวลาในการให้ยืม	3.14	0.36	มาก
รวมทั้งหมด	2.50	0.28	มาก

บทที่ 5 การอภิปรายผล

โครงการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลาง ที่ประกอบด้วย การติดตามผลการดำเนินงานห้องสมุด 3 แห่ง ได้แก่ 1) ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร 2) โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน กรุงเทพมหานคร และ 3) โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ จังหวัดลพบุรี โดยใช้กระบวนการการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณาปัจจัยถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการด้วยวิธีการประเมินผลแบบซิปปี้ (CIPP model)

ผลการประเมินแบบซิปปี้

1. ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน

สรุปได้ว่าสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน โดยดำเนินกิจกรรมแก่ห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การปรับปรุงทางกายภาพ ได้แก่การพัฒนาบริเวณนั่งอ่าน ชั้นวางหนังสือ การทาสีห้องสมุด การปรับปรุงสวนหย่อมและการจัดบรรยายส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
- 2) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ การจัดหาหนังสือและวัสดุห้องสมุด การจัดซื้อการขอรับบริจาค
- 3) การจัดวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ
- 4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่การส่งเสริมการอ่านภาษาไทย การส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ การสอนศิลปะ การเล่นิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การเล่นิทานประกอบท่าทาง
- 5) การวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือและการลงรายการฐานข้อมูลให้กับทรัพยากรสารสนเทศที่ได้จัดหาให้กับห้องสมุด
- 6) การจัดการอบรมความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์ให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) ความพร้อมของผู้บริหารโรงเรียน 2) ความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน 3) การจัดสรรงบประมาณ ดังนี้

- 1) ด้านความพร้อมของผู้บริหารห้องสมุด พบว่าห้องสมุดทั้ง 3 แห่งไม่มีแผนการพัฒนาห้องสมุดที่เป็นลาย-ลักษณ์อักษร จึงส่งผลให้ไม่มีการกำหนดแผนการพัฒนาห้องสมุดในระยะยาว นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน และโรงเรียนบ้านวังตา

อินทร์ ทำให้การพัฒนาห้องสมุดไม่ต่อเนื่องและไม่มีทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจน ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนมีภาระงานมาก หรือมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารโรงเรียน สำหรับห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) พระครูปลัดธีรวัฒน์ (เผธิญญ กวีวิโส) ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลห้องสมุด โดยการบริหารจัดการห้องสมุดในระยะแรกมีคณะสงฆ์ทำหน้าที่เป็นคณะ กรรมการเพื่อพัฒนาห้องสมุด ซึ่งต่อมาคณะกรรมการบางรูปได้รับสมณศักดิ์สูงขึ้นทำให้มีศาสนิกจมากขึ้นไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของห้องสมุดได้และคณะกรรมการบางรูปได้ย้ายไปจำพรรษาที่วัดอื่น ทำให้เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการห้องสมุดพระพุฒาจารย์มากขึ้น

2) ด้านความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน พบว่าในห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน ครูบรรณารักษ์มีชั่วโมงการสอนมาก ทำให้เวลาที่จัดทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดน้อยลง ขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าครูบรรณารักษ์ควรเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างไรก็ตาม โรงเรียนนี้มีคณะกรรมการห้องสมุดที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีนักเรียนทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่เรียกว่า “กลุ่มบรรณารักษ์น้อย” ขณะที่ห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ไม่มีครูบรรณารักษ์โดยตรง การดำเนินงานห้องสมุดใช้ครูอัตราจ้าง และมีครูภาษาไทยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนักเรียนช่วยงานห้องสมุด 7 คน สำหรับห้องสมุดพระพุฒาจารย์มีฆราวาส 1 คนปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้บริการสืบค้นข้อมูล และให้คำแนะนำที่เกี่ยวกับเว็บไซต์ต่าง ๆ แต่ไม่มีการจัดดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหรือกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อื่น ๆ

3) ด้านการจัดสรรงบประมาณ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนและโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดซื้อหนังสือ แต่ขาดงบประมาณสำหรับการปรับปรุงทางกายภาพของห้องสมุด สำหรับโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ มีแผนการขยายพื้นที่ห้องสมุดให้กว้างขวางขึ้น แต่เนื่องจากต้องใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก ทางโรงเรียนจึงมีแผนขอบริจาคจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยงานเอกชน องค์กรบริการส่วนตำบล ฯลฯ แต่ยังคงขาดความชัดเจนในผลการของงบประมาณ สำหรับห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ไม่ได้รับงบประมาณของห้องสมุดโดยตรง ได้รับงบประมาณเฉพาะกรณี

3. ด้านกระบวนการ ได้แก่ 1) การจัดทางกายภาพ 2) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ 3) กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1) ด้านการจัดทางกายภาพ พบว่าห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 2 แห่งมีปัญหาเรื่องความคับแคบ ห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนมีขนาด 1 ห้องเรียน แต่ต้องแบ่งพื้นที่ให้กับการเรียนการสอนบางวิชา ครูภัณฑ์ของห้องสมุดมีจำนวนไม่เพียงพอและมีขนาดไม่เหมาะสม ส่วนห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ มีการลดขนาดของห้องสมุดจาก 1 ห้องเรียนมาเหลือเพียงแค่อ่างเรียนแสงสว่างมีไม่เพียงพอ อากาศไม่ถ่ายเท ร้อนอบอ้าว พัดลมมีไม่เพียงพอ ที่นั่งอ่านไม่เพียงพอ สำหรับห้องสมุดพระพุฒาจารย์ มีปัญหาที่ตั้งไกลจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม ทำให้สามเณรไม่

สามารถเข้าใช้ได้สะดวก ทำให้ผู้ใช้บริการมีน้อยมาก อีกทั้งเวลาเปิด-ปิดห้องสมุดไม่แน่นอน ทำให้สามเณรและภิกษุไม่สามารถเข้าใช้บริการของห้องสมุด

2) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ พบว่าห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 2 แห่งจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ในจำนวนที่จำกัด เว้นแต่ห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ที่ขาดความเคลื่อนไหวของการจัดหาทรัพยากรห้องสมุด

3) กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน และโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดในรูปของการเป็นคณะกรรมการห้องสมุด นอกจากนี้ ห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนและโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ ครูผู้สอนยังเห็นสอดคล้องกันว่าครูสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดโดยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาห้องสมุด และการสนับสนุนให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดอีกด้วย แต่ยังคงขาดเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ส่วนห้องสมุดพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ไม่ได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแต่อย่างใด

4. ด้านผลผลิต ได้แก่ 1) พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียน 2) พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของครู 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบริการห้องสมุด 4) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อบริการห้องสมุด 5) นิสัยรักการอ่านของนักเรียน

1) พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียน พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับประถมศึกษาของทั้งโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน และโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ พบว่ามีการเข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 3 วัน มากที่สุด วัตถุประสงค์ของการเข้าใช้คือเพื่อศึกษาค้นคว้า แต่พฤติกรรมการที่นักเรียนยืมหนังสือไม่บ่อยนั้นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านโดยการยืมหนังสือจากห้องสมุด แสดงให้เห็นว่านักเรียนทราบหรือนิสัยรักการอ่านนั้นคือการยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน แต่ในความเป็นจริงนักเรียนไม่ค่อยได้ยืมหนังสือไปอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา อินทร์วิมล (2552. บทคัดย่อ) ที่ศึกษาองค์ประกอบต่อแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร พบว่าองค์ประกอบที่สัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน ได้แก่ นิสัยรักการอ่าน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด การสนับสนุนการใช้ห้องสมุดของครู และการเลียนแบบเพื่อนในการใช้ห้องสมุด สำหรับประเภทของหนังสือที่ชอบอ่านมากที่สุดคือหนังสือการ์ตูนและนิทาน ซึ่งสอดคล้องกับวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ส่วนใหญ่ชอบอ่านนิทานหรือการ์ตูนเพราะเข้าใจง่าย และมีรูปภาพประกอบ

ขณะที่พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนเข้าใช้ห้องสมุด 3 วันต่อสัปดาห์มากที่สุด ส่วนโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์เข้าใช้ห้องสมุด 2 วันต่อสัปดาห์ ส่วนวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดของทั้ง 2 แห่ง คืออ่านหนังสือ และยืมหนังสือไม่บ่อย การยืมหนังสือไม่สอดคล้องกับนิสัยรักการอ่าน เช่นเดียวกับนักเรียนระดับประถมศึกษา ส่วนประเภทของหนังสือที่อ่านมากที่สุด คือ การ์ตูน นิทาน

และความรู้ทั่วไป ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธิดา สุวรรณสาครกุล (2554: บทคัดย่อ) ที่พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครโดยรวมส่วนใหญ่อ่านการ์ตูนให้ความบันเทิง นิยายสารบันเทิง และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง แม้ว่ามีศักยภาพที่จะอ่านหนังสือ ประเภทเรื่องสั้น นิยาย หรือหนังสือเกี่ยวกับอาชีพได้ แต่ยังคงชอบอ่านหนังสือที่อ่านง่ายกว่า ซึ่งครูผู้สอนและบรรณารักษ์ควรฝึกฝนให้นักเรียนมัธยมศึกษา ได้อ่านหนังสือประเภทอื่น ๆ ให้มากขึ้น

2) พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของครู

พบว่าพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของครูผู้สอนทั้ง 3 แห่งเข้าใช้ห้องสมุดค่อนข้างน้อย สำหรับวัตถุประสงค์ที่เข้าใช้คือเพื่อศึกษาค้นคว้า การยืมหนังสือมีนาน ๆ ครั้ง ประเภทของหนังสือที่เลือกอ่านคือตำราวิชาการและความรู้ทั่วไปสำหรับการนำนักเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องสมุดน้อยเช่นกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับผลงานวิจัยของจรรวี พักโพธิ์ (2554. บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อมีการใช้ระดับมากในเรื่องของการกำหนดหัวข้อเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือทั่วไป ส่วนในเรื่องของการนำนักเรียนไปจัดกิจกรรมในห้องสมุด พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน และโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ ยกเว้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดระฆังโฆสิตาราม มีการนำนักเรียนเพื่อจัดกิจกรรมในห้องสมุดนาน ๆ ครั้งและไม่บ่อย ที่เป็นเช่นนั้นก็อาจเนื่องมาจากจำนวนภาระงานสอนในห้องเรียนของอาจารย์แต่ละคนมีจำนวนมาก หรือเคยชินกับการสอนในรูปแบบเดิม คือ การบรรยายในชั้นเรียนโดยใช้แบบเรียนและเอกสารที่อาจารย์มีอยู่เพื่อใช้ประกอบการสอนเป็นหลัก

3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริการห้องสมุด

ความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุด พบว่านักเรียนประถมศึกษาของทั้งโรงเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับรายละเอียดของความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุด ที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าใช้ ส่วนความพึงพอใจที่อยู่ในระดับน้อยคือจำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาและใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ต

สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุด นักเรียนมัศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับรายละเอียดของความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุดที่มีความพึงพอใจมากที่สุดของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนคือหยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย และของโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์คือห้องสมุด มีความสะอาดและน่าเข้าใช้ ส่วนความพึงพอใจน้อยทั้ง 2 แห่งมีความคิดเห็นตรงกันคือ จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาหนังสือมีเพียงพอ และจำนวนคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่ต้องการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและค้นหาหนังสือในฐานข้อมูลเพิ่มมากขึ้น

4) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อบริการห้องสมุด

ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุด พบว่าครูของห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง มีความพึงพอใจต่อบริการของห้องสมุด ซึ่งรายละเอียดของการบริการมีความแตกต่างกัน เช่น ครูผู้สอนของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนและครูผู้สอนโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์มีความพึงพอใจในมนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการมากที่สุด คณะกรรมการห้องสมุดพระพุฒาจารย์พึงพอใจในลักษณะทางกายภาพมากที่สุด เช่นความเรียบร้อยของชั้นวางหนังสือ แสงสว่างในห้องสมุด ความเงียบสงบในห้องสมุด เป็นต้น

5) นิสัยรักการอ่านของนักเรียน

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนและโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ พบว่านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าการอ่านจะทำให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาศาสนาการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (กรมวิชาการ. 2545: ออนไลน์) ที่พบว่านักเรียนให้เหตุผลในการอ่านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ ได้แก่ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และชอบอ่าน ส่วนนิสัยรักการอ่านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน คือ นักเรียนอ่านหนังสือที่ชอบซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง ส่วนโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ คือ นักเรียนแลกเปลี่ยนหนังสืออ่านกับเพื่อน

ขณะที่นิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนและโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ พบว่านิสัยรักการอ่านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนชอบไปห้องสมุด เพราะมีหนังสือที่หลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสฤณี เกรียงชัยพร (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร พบว่าองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และสถานที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุด คือ ห้องสมุดโรงเรียน (กรมวิชาการ. 2545: ออนไลน์) ส่วนนิสัยรักการอ่านที่นักเรียนเห็นว่าไม่เป็นจริง คือ นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอนเปิดให้บริการเฉพาะช่วงเช้าและกลางวัน ส่วนหลังเลิกเรียนปิดบริการ ทำให้นักเรียนไม่สามารถอ่านหนังสือพิมพ์ได้ทันทุกวัน ส่วนห้องสมุดโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ไม่มีหนังสือพิมพ์ออกให้บริการทุกวัน และนักเรียนในทั้ง 2 โรงเรียน เห็นว่านิสัยรักการอ่านที่ไม่เป็นจริง คือ นักเรียนชอบจดบันทึกข้อความหรือเนื้อเรื่องที่นำเสนอจากหนังสือที่อ่าน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่านักเรียนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะนี้หรือครูผู้สอนไม่เคยจัดกิจกรรมเช่นนี้ในการนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด

สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติม พบว่านักเรียนของทั้ง 2 แห่ง มีความต้องการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านกายภาพของห้องสมุดที่นักเรียนมีความต้องการสูงสุด คือ อยากให้ห้องสมุดมีพื้นที่กว้างมากขึ้น และอยากให้คอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในห้องสมุดมากขึ้น

ด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักเรียนมีความต้องการสูงสุด คือจำนวนหนังสือใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น

ด้านการบริการของห้องสมุดที่นักเรียนมีความต้องการสูงสุด คือ อยากรักษาเวลาการให้บริการ นอกจากนี้นักเรียนมัธยมโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน ยังต้องการให้มีบรรณารักษ์อยู่ประจำที่ห้องสมุดและอยาก ให้ห้องสมุดจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ อยากรให้ห้องสมุดจัดวางหนังสือให้เป็นระเบียบ

สรุป

จากการติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลางข้างต้น พบว่าห้องสมุดโรงเรียนยังคงดำเนินกิจกรรมการให้บริการอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ กัน โดยเฉพาะความพร้อมด้านบุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินการและดูแลกิจการด้านห้องสมุด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่รับผิดชอบในภาระหน้าที่ดังกล่าวตามวาระและเหตุอันจำเป็นตามสถานการณ์ จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยในการดำเนินงานห้องสมุดประการหนึ่งที่สำคัญนั้นก็คือ บุคลากรที่รับผิดชอบภาระหน้าที่งานห้องสมุด คณะผู้วิจัยจึงมุ่งไปที่ประเด็นการพัฒนาหรือให้ความรู้ด้านห้องสมุดแก่บุคลากรที่รับผิดชอบด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ เนื่องจากบุคลากรนี้จะเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญให้งานห้องสมุดสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ความรู้เกี่ยวกับงานห้องสมุดประกอบด้วยความรู้พื้นฐานในการวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ และการบันทึกรายการบรรณานุกรมลงในฐานข้อมูล การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการดูแลบำรุงรักษาหนังสืออย่างง่าย ด้วยความรู้พื้นฐานเหล่านี้จะทำให้บุคลากรที่รับผิดชอบสามารถนำไปปรับหรือประยุกต์ใช้ตามสภาวะของเหตุการณ์ในแต่ละห้องสมุดได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2556 จาก http://www.thaiedresearch.org/thaied/index.php?q=thaied_results&-table=thaied_results&-action=browse&-cursor=310&-skip=300&-limit=30&-mode=list&-sort=researcher+asc&-recordid=thaied_results%3Fid%3D4104.
- กฤษฎาภักดิ์ อิมพันธ์เบน. (2551). ศึกษาผลกระทบของนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี. ปรินญาณินพนธ์ รม.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไข่มุก เหล่าสุนทร. (2550). ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณินนุช พิจิตรนการ. (2550). การประเมินโครงการรกรการอ่านของนักเรียนโรงเรียนพรประสาทวิทยา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จาร์วี พักโพธิ์. (2554). การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนและเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิระศักดิ์ สารรัตน์. (2551). ชุดเรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติการ: การประเมินโครงการ. ปทุมธานี: จิระศักดิ์ สารรัตน์ (จัดจำหน่าย).
- เชาว์ อินโย. (2553). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดา สุวรรณสาครกุล. (2554). การศึกษาคุณลักษณะของตัวแบบในการอ่านที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

- บุญสม เล้าพูนพิทยะ และพิมล เมฆสวัสดิ์. (2555, มกราคม-มิถุนายน). บริการวิชาการแก่ชุมชน: การสร้างสรรค์เพื่อความยั่งยืน. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 5(1): 119-124.
- ปัทมา อินทร์วิมล. (2552). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสนุ ฟองศรี. (2553). เทคนิควิธีการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2555). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [ผู้จัดทำ].
- วรศรา ทาทอง. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปปฏิบัติ. ปรินญาณิพนธ์ รม.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สกุณี เกรียงชัยพร. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหาดอนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประเสริฐรัตน์สินธุ์. (2554). การประเมินผลโครงการ : หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- สุรัสวดี อินทร์ชัย. (2551). การศึกษารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนกรณีศึกษามหาวิทยาลัยพายัพกับมหาวิทยาลัยหอการค้า-เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รม.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา สารเถื่อนแก้ว. (2550). การศึกษาผลการดำเนินงานและปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1: กรณีศึกษา 3 อำเภอ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- อเนก พ. อนุกุลบุตร. (2556). ประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: บริษัท อีดีเบส จำกัด.
- Stufflebeam, Daniel L. & Shinkfield, Anthony J. (2007). **Evaluation Theory, Models, and Applications**. San Francisco: Jossey -Bass.

ภาคผนวก

- แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนด้านการสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุด
- แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน
- แบบสอบถามพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของนักเรียน
- แบบสัมภาษณ์ การให้การสนับสนุนของครู
- แบบสอบถามพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของครู
- ประมวลภาพโครงการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชน
ในภาคกลาง

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนด้านการสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุด
วันที่สัมภาษณ์.....โรงเรียน.....

ชื่อผู้อำนวยการ.....

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน.....ปี.....เดือน

1.2 จำนวนผู้ช่วยงานบริหารโรงเรียน.....คน

2. การสนับสนุนของผู้บริหาร

2.1 มีการพัฒนาห้องสมุดเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ มี ขอสำเนาเอกสาร

ไม่มี ใช้วิธีการดำเนินการอย่างไร.....

.....
.....
.....

2.2 ลักษณะการบริหารงานห้องสมุด

ขึ้นตรงกับฝ่ายวิชาการ

เป็นส่วนหนึ่งของงาน (เช่น งานแนะแนว) ที่ขึ้นตรงกับฝ่ายวิชาการ

ลักษณะอื่น ๆ (ระบุ).....

.....
.....
.....

2.3 ผู้รับผิดชอบงานห้องสมุด

ในรูปคณะกรรมการ ขอสำเนาเอกสาร

ครูบรรณารักษ์

อื่น ๆ (ระบุ).....

.....

2.4 ภาระงานที่กำหนดให้ครูบรรณารักษ์

เป็นบรรณารักษ์อย่างเดียว

เป็นบรรณารักษ์และสอนด้วย   ขอสำเนาเอกสาร (จำนวนชั่วโมงสอน)

เป็นบรรณารักษ์ สอน และงานอื่น ๆ ขอสำเนาเอกสาร (จำนวนชั่วโมงสอน/ภาระงานอื่น
ที่ได้รับมอบหมาย)

2.5 การกำหนดงบประมาณให้กับห้องสมุด

- จัดแบ่งงบประมาณประจำปี สำหรับห้องสมุดโดยเฉพาะ
- เป็นงบประมาณที่รวมอยู่กับงบประมาณของฝ่ายวิชาการ
- ไม่ได้กำหนดให้แน่นอน หากต้องการขออะไรให้อนุมัติเป็นคราว ๆ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

2.6 จำนวนงบประมาณที่ได้รับในช่วงปีที่ผ่านมา (ขอตัวเลขภายหลัง)

2.7 การแสวงหาแหล่งสนับสนุนด้านการเงินและทรัพยากร

- ไม่ได้ดำเนินการ
- ดำเนินการโดย.....

2.8 การสนับสนุนบรรณารักษ์ในด้านความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์

- ให้เรียนรู้เอง
- ให้เรียนรู้กับบรรณารักษ์โรงเรียนอื่น
- ส่งไปอบรมกับสมาคมห้องสมุดฯ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

2.9 การสนับสนุนห้องสมุดในด้านบุคลากร

- ให้ครูในโรงเรียนไปช่วยงานห้องสมุด และมีการอำนวยความสะดวกอย่างไร เช่น

ยืดหยุ่นด้านเวลาด้านภาระงานสอน

- ให้นักเรียนไปช่วยงานห้องสมุด ให้นโยบายไปหรือไม่ อย่างไร

2.10 การให้ความสำคัญต่อห้องสมุด

1) กำหนดให้ครูผู้สอนวางแผนการสอน โดยมีกิจกรรมที่ต้องให้นักเรียนมาใช้ห้องสมุด

- ใช่   ไม่ใช่

อย่างไร.....

2) สนับสนุนให้บรรณารักษ์จัดกิจกรรมเล่านิทาน หรือแนะนำหนังสือในห้องสมุด สัปดาห์ละครั้ง

- ใช่   ไม่ใช่

3) กำหนดให้บรรณารักษ์สอนการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนทุกชั้นเรียนในชั่วโมงกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน ใช่ ไม่ใช่

4) สนับสนุนให้มีกาหมุ่นเวียนหนังสืออ่านในห้องเรียน ใช่ ไม่ใช่

5) สนับสนุนนักเรียนให้มีการจัดตั้งชมรมห้องสมุด ใช่ ไม่ใช่

6) กำหนดให้ห้องสมุดเปิดบริการนอกเวลาราชการ ใช่ ไม่ใช่

หาก ใช่ กำหนดเวลาหรือแนวปฏิบัติอย่างไร

2.11 การปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด

1) มีการพัฒนาสถานที่ในห้องสมุดเป็นระยะ ใช่ ไม่ใช่
ได้แก่ ทาสี ปรับขยายห้อง อื่นๆ

2) จัดหาคอมพิวเตอร์ในการค้นหาหนังสือเพิ่มเติม ใช่ ไม่ใช่

3) จัดหาคอมพิวเตอร์ในการค้นอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมเพิ่มเติม ใช่ ไม่ใช่

4) สนับสนุนโปรแกรมห้องสมุดเพื่อใช้ในการค้นหาหนังสือ ใช่ ไม่ใช่

5) สนับสนุนการจัดหาหนังสือ สื่อ อื่นๆ เข้าห้องสมุด ใช่ ไม่ใช่

เช่น หางบให้ต่างหากเพิ่ม

2.12 การแสวงหาแหล่งสนับสนุนจากชุมชนหรือที่อื่น ๆ

1) ขอความร่วมมือ/การสนับสนุนกับหน่วยงานของรัฐเพื่อเป็นแหล่งสนับสนุน
 ใช่ ไม่ใช่ เช่น เครือข่ายระหว่างโรงเรียน หน่วยงานรัฐด้วยกัน

2) ขอความร่วมมือ/สนับสนุนภายในชุมชน ใช่ ไม่ใช่
เช่น วัด อบต. อบจ

3) ขอความร่วมมือ/การสนับสนุนภายนอกชุมชน ใช่ ไม่ใช่
เช่น องค์กรหรือมูลนิธิเอกชนต่าง ๆ.....

3. ตามความคิดเห็นของท่านแล้ว คิดว่าปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนความสำเร็จของห้องสมุด

.....

.....

.....

.....

.....

4. ปัญหา/อุปสรรค หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ประสบ ได้แก่

งบประมาณ

.....

.....

.....

.....

.....

บุคลากร

.....

.....

.....

.....

อาคารสถานที่

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

โรงเรียน.....

ระดับชั้นที่เรียน ( ) ประถม 4 ( ) ประถม 5 ( ) ประถม 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อความ	จริงมาก	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1. นักเรียนชอบอ่านหนังสือ				
2. นักเรียนอ่านหนังสือที่ชอบซ้ำๆ กันหลายครั้ง				
3. นักเรียนแลกเปลี่ยนหนังสืออ่านกับเพื่อน				
4. นักเรียนเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้เพื่อนฟัง				
5. นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุด				
6. นักเรียนอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง				
7. นักเรียนดูแลรักษาหนังสือไม่ให้ชำรุดเสียหาย				
8. นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่าน				
9. นักเรียนชอบไปอ่านหนังสือในห้องสมุด				
10. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือ				

แบบสอบถามพฤติกรรมในการใช้บริการห้องสมุดของนักเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความเป็นจริง

โรงเรียน.....

ระดับชั้นที่เรียน ( ) ประถม 4 ( ) ประถม 5 ( ) ประถม 6

ด้านพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด

1. นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน

( ) 5 วัน/สัปดาห์ ( ) 3 - 4 วัน/สัปดาห์ ( ) 1- 2 วัน/สัปดาห์

2. นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ศึกษาค้นคว้าเพื่อการเรียน ( ) ทำการบ้าน ( ) อ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ

3. นักเรียนยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด

( ) บ่อยครั้ง ( ) ไม่บ่อย ( ) ไม่เคยเลย (ระบุเหตุผล).....

4. นอกจากหนังสือเรียนแล้ว นักเรียนชอบอ่านหนังสือประเภทไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) เรื่องสั้น ( ) นิยาย ( ) หนังสือเกี่ยวกับอาชีพ

( ) ความรู้ทั่วไป ( ) นิทาน ( ) การ์ตูน

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ

ด้านความพึงพอใจที่มีต่อบริการของห้องสมุด

ข้อความ	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด
1. จำนวนหนังสือที่อยู่ในห้องสมุดมีเพียงพอ				
2. มีหนังสือใหม่เข้ามาในห้องสมุดเสมอ				
3. หนังสือไม่ชำรุดฉีกขาด				
4. จำนวนเก้าอี้หรือที่นั่งมีเพียงพอ				
5. จำนวนพื้นที่ของห้องสมุดไม่คับแคบ				
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาหนังสือมีเพียงพอ				
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอ				
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดเหมาะสม				
9. มีครูช่วยเหลือแนะนำในห้องสมุดอย่างดี				
10. หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย				
11. ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าไปใช้				
12. ห้องสมุดมีความเงียบสงบ				
13. จำนวนหนังสือที่ให้ยืมออกนอกห้องสมุดมีเพียงพอ				
14. ระยะเวลาที่ให้ยืมมีเพียงพอ				

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

โรงเรียน.....

ระดับชั้นที่เรียน ( ) มัธยม 1 - 3 ( ) มัธยม 4 - 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อความ	จริงมาก	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1. นักเรียนมักยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนไปอ่าน				
2. นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน				
3. เวลาว่างช่วงพักกลางวัน นักเรียนจะไปอ่านหนังสือในห้องสมุด				
4. นักเรียนหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติมบทเรียนในแต่ละวิชา				
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด				
6. นักเรียนชอบอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง				
7. นักเรียนรู้สึกเวลาหมดไปอย่างรวดเร็วเมื่ออ่านหนังสือ				
8. นักเรียนชอบอ่านหนังสือใหม่ในห้องสมุดของโรงเรียน				
9. นักเรียนชอบไปห้องสมุด เพราะมีหนังสือหลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน				
10. เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือเสร็จแล้ว มักเก็บวางเป็นระเบียบ				
11. เมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยในเรื่องใด จะหาหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาอ่านให้หายสงสัย				
12. นักเรียนคอยดูแลรักษาหนังสือไม่ให้ชำรุดเสียหาย				
13. นักเรียนและเพื่อนแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่าน				
14. นักเรียนชอบจดบันทึกข้อความหรือเนื้อเรื่องที่น่าสนใจจากหนังสือที่อ่าน				
15. นักเรียนจะคุยหรือเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้เพื่อนฟัง				
16. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือไปใช้ในชีวิตประจำวันได้				
17. นักเรียนได้ความรู้ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือ				

แบบสอบถามพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความเป็นจริง

โรงเรียน.....

ระดับชั้นที่เรียน ( ) มัธยม 1 - 3 ( ) มัธยม 4 - 6

ด้านพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด

1. นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน

( ) 5 วัน/สัปดาห์ ( ) 3 - 4 วัน/สัปดาห์ ( ) 1- 2 วัน/สัปดาห์

2. นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ศึกษาค้นคว้าเพื่อการเรียน ( ) ทำการบ้าน ( ) อ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ

3. นักเรียนยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด

( ) บ่อยครั้ง ( ) ไม่บ่อย ( ) ไม่เคยเลย (ระบุเหตุผล).....

4. นอกจากหนังสือเรียนแล้ว นักเรียนชอบอ่านหนังสือประเภทไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) เรื่องสั้น ( ) นิยาย ( ) หนังสือเกี่ยวกับอาชีพ

( ) ความรู้ทั่วไป ( ) นิทาน ( ) การ์ตูน

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ด้านความพึงพอใจที่มีต่อบริการของห้องสมุด

ข้อความ	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด
1. จำนวนหนังสือที่อยู่ในห้องสมุดมีเพียงพอ				
2. มีหนังสือใหม่เข้ามาในห้องสมุดเสมอ				
3. หนังสือไม่ชำรุดฉีกขาด				
4. จำนวนเก้าอี้หรือที่นั่งมีเพียงพอ				
5. จำนวนพื้นที่ของห้องสมุดไม่คับแคบ				
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ค้นหาหนังสือมีเพียงพอ				
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นอินเทอร์เน็ตมีเพียงพอ				
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดเหมาะสม				
9. มีครูช่วยเหลือนำในในห้องสมุดอย่างดี				
10. หยิบหนังสือจากชั้นได้ง่าย				
11. ห้องสมุดมีความสะอาดและน่าเข้าไปใช้				
12. ห้องสมุดมีความเงียบสงบ				
13. จำนวนหนังสือที่ให้ยืมออกนอกห้องสมุดมีเพียงพอ				
14. ระยะเวลาที่ให้ยืมมีเพียงพอ				

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ การให้การสนับสนุนของคุณ

วันที่บันทึก.....

โรงเรียน.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

สถานภาพส่วนตัว

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท
 อื่นๆ (ระบุ) .....
4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา .....
5. วิชาที่สอน
  - 5.1 ..... จำนวนคาบ/สัปดาห์
  - 5.2 ..... จำนวนคาบ/สัปดาห์
  - 5.3 ..... จำนวนคาบ/สัปดาห์
6. ภาระงานอื่น
  - 6.1 .....
  - 6.2 .....

การให้การสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด

ช่วงก่อนการพัฒนาห้องสมุด

1. ท่านมีความเห็นว่า ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพียงไร
 มากที่สุด มาก พอประมาณ น้อย น้อยที่สุด
2. ท่านเห็นด้วยกับนโยบายการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหาร เพียงไร
 มากที่สุด มาก พอประมาณ น้อย น้อยที่สุด
3. ท่านสนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุด เพียงไร
 มากที่สุด มาก พอประมาณ น้อย น้อยที่สุด
4. ท่านสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพียงไร
 มากที่สุด มาก พอประมาณ น้อย น้อยที่สุด
5. ในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุด ท่านได้เข้าไปมีบทบาทอย่างไร
 เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาห้องสมุด
 เข้าร่วมวางแผนงานการพัฒนาห้องสมุด
 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาห้องสมุด

- กำหนดให้นักเรียนในชั้นที่รับผิดชอบไปช่วยทำงาน เมื่อเริ่มการพัฒนา
- ช่วยเหลือในเรื่องการติดต่อประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน
- ช่วยเหลือในเรื่องการระดมทุน เช่น ขอรับบริจาค

6. ระหว่างดำเนินการพัฒนาห้องสมุด (process)

- เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนในกิจกรรมการพัฒนา ในฐานะกรรมการฯ เช่น
  - เป็นกรรมการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
  - เป็นกรรมการฝ่ายประเมินผล
  -
  -
  -

- ในฐานะครูที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการฯ ได้ให้การสนับสนุนโดย

- ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำงาน เช่น

- การจัดสถานที่ และตกแต่งภายในห้องสมุด

.....

.....

.....

.....

- ช่วยในการคัดเลือกหนังสือ
- เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับ “การใช้ห้องสมุด”
- สนับสนุนให้นักเรียนมาช่วยงานห้องสมุดต่อเนือง

แบบสอบถามพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของคุณ

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความเป็นจริง

โรงเรียน.....

เพศ ( ) ชาย   เพศ ( ) หญิง

อายุ .....ปี   ประสบการณ์ในการสอน.....ปี

ระดับชั้นที่เรียน ( ) ประถม 1 - 3 ( ) ประถม 4 - 6 ( ) มัธยม 1 - 3 ( ) มัธยม 4 - 6

ด้านพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด

1. ท่านเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนสัปดาห์ละ

( ) 5 วัน/สัปดาห์   ( ) 3 - 4 วัน/สัปดาห์   ( ) 1- 2 วัน/สัปดาห์

2. ท่านเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ศึกษาค้นคว้า   ( ) เตรียมการสอน   ( ) อ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. การยืมหนังสือออกนอกห้องสมุด

( ) บ่อยครั้ง   ( ) ไม่บ่อย   ( ) ไม่เคย

4. ท่านชอบอ่านหนังสือประเภทไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ตำราวิชาการ   ( ) เรื่องสั้น   ( ) นิยาย   ( ) คู่มือประกอบอาชีพ

( ) ความรู้ทั่วไป   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านเคยนำนักเรียนมาจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนในห้องสมุด

( ) บ่อยครั้ง   ( ) ไม่บ่อย   ( ) ไม่เคย

ความพึงพอใจที่มีต่อบริการห้องสมุดของครู

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. จำนวนหนังสือที่ในห้องสมุดมีเพียงพอ				
2. ความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุด				
3. สภาพตัวเล่มหนังสือ (เก่า ชำรุด)				
4. จำนวนที่นั่งอ่าน				
5. จำนวนพื้นที่โดยรวมของห้องสมุด				
6. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการค้นหาหนังสือ				
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ใช้ในการสืบค้นอินเทอร์เน็ต				
8. เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุด				
9. การมีส่วนร่วมในการแนะนำหนังสือเข้าห้องสมุด				
10. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอน				
11. ความสะดวกในการหยิบตัวเล่มจากชั้น				
12. สภาพความเรียบร้อยของชั้นวางหนังสือ				
13. บริเวณที่นั่งอ่านสะอาด/เรียบร้อย				
14. ความเงียบสงบในห้องสมุด				
15. แสงสว่างในห้องสมุด				
16. ความสะดวกของเคาน์เตอร์บริการยืม-คืน				
17. ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์กิจกรรม				
18. มนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ				
19. จำนวนหนังสือที่ให้ยืม				
20. ระยะเวลาในการให้ยืม				

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด

.....

.....

.....

ประมวลภาพโครงการวิจัย
เรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชนในภาคกลาง

